МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего образования
«Казанский (Приволжский) федеральный университет»
Елабужский институт (филиал) КФУ

УТВЕРЖДАЮ
Заместитель директора по
образовательной деятельности

_____________ С.Ю. Бахвалов

«__19__» ___06___ 2025 г.

МП

Программа дисциплины

История родной литературы

Направление подготовки/специальность: 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)

Направленность (профиль) подготовки: Русский язык, родной (татарский) язык и литература

Квалификация: бакалавр

Форма обучения: очная

Язык обучения: русский

Год начала обучения по образовательной программе: 2025

Содержание

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения ОПОП ВО

2. Место дисциплины (модуля) в структуре ОПОП ВО

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1. Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

4.2. Содержание дисциплины (модуля)

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

7. Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

12. Средства адаптации преподавания дисциплины (модуля) к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

13. Приложение №1. Фонд оценочных средств

14. Приложение №2. Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

15. Приложение №3. Перечень информационных технологий, используемых для освоения дисциплины (модуля), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Габидуллина Ф.И. (Кафедра татарской филологии, отделение филологии и истории), farida-vip@mail.ru ; доцент, к.н. (доцент) Даутов Г.Ф. (Кафедра татарской филологии, отделение филологии и истории), GFDautov@kpfu.ru

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения ОПОП ВО

Обучающийся, освоивший дисциплину (модуль), должен обладать следующими компетенциями:

Шифр компетенции	**Расшифровка приобретаемой компетенции**
ОПК-4	Способен осуществлять духовно-нравственное воспитание обучающихся на основе базовых национальных ценностей
ОПК-4.1	Знать принципы и подходы к осуществлению духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей
ОПК-4.2	Уметь осуществлять духовно-нравственное воспитание обучающихся на основе базовых национальных ценностей
ОПК-4.3	Владеть навыками конструирования и реализации процесса духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей
УК-5	Способен воспринимать межкультурное разнообразие общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах
УК-5.1	Знать основные категории философии, законы исторического развития общества, основы этики и межкультурного взаимодействия в обществе
УК-5.2	Уметь анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах
УК-5.3	Владеть навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах

Обучающийся, освоивший дисциплину (модуль):

Должен знать:
- принципы осуществления духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей;
- законы исторического развития общества

Должен уметь:
- на основе базовых национальных ценностей формировать у обучающихся духовно-нравственные ориентиры в рамках воспитательного процесса;
- анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в историческом контексте

Должен владеть:
- основными навыками конструирования и реализации процесса духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей;
- навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в историческом контексте

2. Место дисциплины (модуля) в структуре ОПОП ВО

Данная дисциплина (модуль) включена в раздел "Б1.О.08.03.07 Дисциплины (модули)" основной профессиональной образовательной программы 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки) (Русский язык, родной (татарский) язык и литература)" и относится к обязательным дисциплинам. Осваивается на 3, 4 курсах в 5, 6, 7, 8 семестрах.

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

Общая трудоемкость дисциплины составляет 14 зачетных(ые) единиц(ы) на 504 часа(ов).

Контактная работа - 178 часа(ов), в том числе лекции - 84 часа(ов), практические занятия - 94 часа(ов), лабораторные работы - 0 часа(ов), контроль самостоятельной работы - 0 часа(ов).

Элективные часы – 16 часа(ов).

Самостоятельная работа - 182 часа(ов).

Контроль (зачёт / экзамен) - 144 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: экзамен в 5, 6, 7, 8 семестрах.

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1 Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

N	Разделы дисциплины / модуля	Семестр	Виды и часы контактной работы, их трудоемкость (в часах)			Самостоятельная работа
			Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1	Тема 1. Кереш. Рун-уйгур язулы истәлекләр. Гарәп язулы истәлекләр. Болгар чоры әдәбияты. Алтын Урда чоры әдәбияты. Казан ханлыгы чоры әдәбияты. XV-XVI йөзләрдә иҗат иткән әдипләр.	5	10	10	0	6
2.	Тема 2. XVII йөз әдәбиятына күзәтү. XVIII йөз әдәбияты. Кереш. Курсның максаты, бурычлары, татар әдәбияты тарихында тоткан урыны, башка предметлар белән бәйләнеше. XIX йөзнең 1 яртысында татар поэзиясе. XIX йөзнең II яртысында (1861-1905) татар әдәбияты. Йомгак.	5	2	2	0	6
3.	Тема 3. Кереш. Курсның максаты, бурычлары, татар әдәбияты тарихында тоткан урыны, башка предметлар белән бәйләнеше. XIX гасырның 1 яртысы (1800-1860)татар әдәбиятына гомуми күзәтү. Әлегечорда иҗтимагый- тарихи вакыйгалар. XIX йөзнең 1 яртысында татар поэзиясе.	5	2	2	0	2
4.	Тема 4. Әбелмәних Каргалый (1782-1830)иҗаты. Тәрҗемәи хаҗи Әбелмәнихкитабындагы хикәятләрнең эчтәлеге. Шагыйрьнең әдәбиятка алып кергән яңалыгы. Һибәтулла Салихов (1794-1867) иҗаты. Башлангыч һәм җитлек?кән чор иҗаты. Әсәрләрендә әхлак, тәрбия, шәхес һәм тирәлек мәсьәләре. Шәмсетдин Зәки (1821-1865). Тормыш юлы. Шәхес буларак үзенчәлекле яклары.	5	2	2	0	4

	Әсәрләренең сәнгатьчә эшләнеше. Бaһавиның Бүз егет (1842) дастаны.					
5.	Тема 5. Габделҗаббар Кандалый (1797- 1860). Тормыш юлы. Реаль тормыштан алынган татар хатын- кызларының матурлыгын сурәтләгән әсәрләре. Кереш.XIX йөзнең II яртысында (1861-1905) татарәдәбияты. Әдәбиятта мәгърифәтчелек реализмының формалашуы. Күренекле мәгърифәтчеләр һәм аларның эшчәнлеге. XIX йөзнең II яртысында татар поэзиясе. Поэзиягә мәгърфәтчелек идеяләренең тирән үтеп керүе. Дастан жанрының яңа биеклеккә күтәрелүе.	5	2	2	0	4
6.	Тема 6. Мифтахетдин Акмулланың (1831-1895) тормыш һәм иҗат юлы, шәхесе. Гали Чокрыйның (1826-1889) тормышы, әдәби мирасы, мәрсияләре. Яков Емельяновның (1843-1898) тормыш юлы, әдәби мирасы. Әхмәт Уразаев-Кормаши (якынча 1855-1883).	6	8	8	0	4
7.	Тема 7. XIX йөз татар прозасы. Әдәбиятта проза жанрының активлашуы һәм моның сәбәпләре. Заһир Бигиевнең (1870-1902) тормышы һәм иҗат эшчәнлеге. Өлүф (меңнәр) яки гүзәл кыз Хәдичә романы. Мавәраэннәһердә сәяхәт(1893)әсәренеңязылу тарихы.	6	2	2	0	4
8.	Тема 8. XIX йөзнең соңгы чирегендә әдәбиятта драма төре барлыкка килү.Габрахман Ильясиның (1856-1895) тормышы, әдәби-мәдәни эшчәнлеге. ФатихХалиди (1850-1923) әдип һәм тәрҗемәче	6	2	2	0	4
9.	Тема 9. Риза Фәхреддиннең (1859-1936) тормышы һәм мәдәни-гыйльми эшчәнлеге.	6	2	2	0	4
10.	Тема 10. Фатих Кәриминең (1870-1937) тормыш юлы һәм иҗаты. Закир Һадинең (1863-1933)тормыш юлы һәм иҗаты. Шакир Мөхәммәдевнең (1865-1923) тормышы, күпкырлы иҗаты. Йомгак. XIX йөз татар әдәбиятының (II яртысы) сан һәм сыйфат ягыннан үзгәреш кичерүе, яңа әдәби төр һәм жанрлар барлыкка килү. Чынбарлыкны чагылдыруда яңа казанышларга ирешү. Әдәби тел үсеше. Бу чор әдәбиятының татар әдәбияты тарихында тоткан урыны.	6	2	2	0	4
11.	Тема 11. XX йөз башы әдәбиятының үсеш баскычлары. Проза	6	2	4	0	8
12.	Тема 12. XX йөз башында поэзия	6	2	4	0	4
13.	Тема 13. XX йөз башында драматургия	6	2	4	0	4
14.	Тема 14. 1917-1940 еллар әдәбияты.Г.Ибраһимов (1887-1938). Тормыш юлы һәм иҗаты.	7	2	4	0	8
15.	Тема 15. Һ.Такташ, Ш.Усманов, Ф.Бурнаш иҗаты.	7	2	2	0	8
16.	Тема 16. К.Тинчурин, Ш.Камал иҗаты.	7	2	2	0	10
17.	Тема 17. Т.Гыйззәт, К.Нәҗми иҗаты.	7	2	4	0	8
18.	Ттма 18. Бөек Ватан сугышы чоры әдәбияты.	7	4	4	0	10
19.	Тема 19. Ш.Маннур, Х.Туфан иҗаты.	7	4	4	0	10
20	Тема 20. И.Гази, Ф.Хөсни иҗаты. Г.Әпсәләмов, М.Әмир иҗаты. Ә.Еники, Г.Бәширов иҗаты.	7	4	4	0	10
21.	Тема 21. Кереш лекция. 1960-1985 нче еллар татар әдәбиятына гомуми күзәтү.	8	4	4	0	10
22.	Тема 22. Х.Туфан, С.Хәким иҗатларына гомуми күзәтү.	8	4	4	0	10
23.	Тема 23. Татар прозасына гомуми күзәтү.	8	4	4	0	10
24.	Тема 24. Гомәр Бәширов, Аяз Гыйләҗев, А.Расих иҗатларына гомуми күзәтү.	8	4	4	0	10
25.	Тема 25. Татар әдәбиятында тарихи тема. Нурихан Фәттахов, М.Хабибуллин	8	4	4	0	10
26.	Тема 26. Татар әдәбиятында авыл прозасы. М.Мәһдиев, Р.Төхфәтуллин, Э. Еники иҗатлары.	8	4	4	0	10
	Итого: 504 (в то числе контроль 144 часа).		84	94	0	182

4.2 Содержание дисциплины (модуля)

Тема 1. Кереш. Рун-уйгур язулы истәлекләр. Гарәп язулы истәлекләр. Болгар чоры әдәбияты. Алтын Урда чоры әдәбияты. Казан ханлыгы чоры әдәбияты. XV-XVI йөзләрдә иҗат иткән әдипләр.

М. Кашгарый, Й. Баласагунлы, Ә. Йүгнәки, ә. Ясәви, С. Бакырганый иҗатлары турында кыскача белешмә. Кол Гали. Кыйссаи Йосыф поэмасы. Рабгузый, Харәзми, М. Болгари, Ә. Үргәнчи әсәрләре. Х. Кятиб. Котб иҗаты. С. Сараиның тәрҗемәи хәле һәм иҗаты. Өмми Камал, Мөхәммәт Әмин, Кол Шәриф, Шәрифи иҗатлары турында кыскача белешмә. Мөхәммәдъярның тәрҗемәй хәле, иҗаты.

Тема 2. XVII йөз әдәбиятына күзәтү. XVIII йөз әдәбияты. Кереш. Курсның максаты, бурычлары, татар әдәбияты тарихында тоткан урыны, башка предметлар белән бәйләнеше. XIX йөзнең 1 яртысында татар поэзиясе. XIX йөзнең II яртысында (1861-1905) татар әдәбияты. Йомгак.

М. Колый иҗаты. Габдессәлам, Г. Мөслим, Әхмәдбик, Т. Ялчыгол. Г. Утыз Имәни. Тәрҗемәи хәле. Иҗатына гомуми күзәтү. XIX йөзнең 1 яртысында әдәбиятның нигездә шигъри характерда үсеше. Ә.Каргалый иҗатында дини суфыйчылык мотивларының дөньяви башлангыч белән үрелеп үсүе. Гомәр Мөхәммәт улы әсәрләренең татар әдәбиятына алып килгән яңалыгы. Һ.Салихов мәрсияләре. Ш.Зәкинең әхлакый сафлыкны идея итеп үзгәртүе. Г.Кандалыйның мәхәббәт җырчысы буларак алып килгән яңалыгы. К.Насыйри мәгърифәтче язучы, энциклопедик галим. XIX йөзнең 2 яртысында поэзия. Поэзиянең чынбарлыкка, халыкны борчыган мәсьәләләргә якынлыгы. Мәгърифәтчелек идеяләренең тормыштагы үзгәрешләргә бәйле рәвештә поэзиягә торган саен тирәнрәк үтеп керүе.

Тема 3. Кереш.Курсның максаты, бурычлары, татар әдәбияты тарихында тоткан урыны, башка предметлар белән бәйләнеше. XIX гасырның 1 яртысы (1800- 1860)татар әдәбиятына гомуми күзәтү. Әлегечорда иҗтимагый- тарихи вакыйгалар. XIX йөзнең 1 яртысында татар поэзиясе.

XIX йөзнең 1 яртысында әдәбиятның нигездә шигъри характерда үсеше. Ә.Каргалый иҗатында дини суфыйчылык мотивларының дөньяви башлангыч белән үрелеп үсүе. Гомәр Мөхәммәт улы әсәрләренең татар әдәбиятына алып килгән яңалыгы. Һ.Салихов мәрсияләре. Ш.Зәкинең әхлакый сафлыкны идея итеп үзгәртүе. Г.Кандалыйның мәхәббәт җырчысы буларак алып килгән яңалыгы. К.Насыйри мәгърифәтче язучы, энциклопедик галим. XIX йөзнең 2 яртысында поэзия. Поэзиянең чынбарлыкка, халыкны борчыган мәсьәләләргә якынлыгы. Мәгърифәтчелек идеяләренең тормыштагы үзгәрешләргә бәйле рәвештә поэзиягә торган саен тирәнрәк үтеп керүе.

Тема 4. Әбелмәних Каргалый (1782-1830)иҗаты. Тәрҗемәи хаҗи Әбелмәнихкитабындагы хикәятләрнең эчтәлеге. Шагыйрьнең әдәбиятка алып кергән яңалыгы. Һибәтулла Салихов (1794-1867) иҗаты. Башлангыч һәм җитлек?кән чор иҗаты. Әсәрләрендә әхлак, тәрбия, шәхес һәм тирәлек мәсьәләре. Шәмсетдин Зәки (1821-1865). Тормыш юлы. Шәхес буларак үзенчәлекле яклары. Әсәрләренең сәнгатьчә эшләнеше. Баһавиның Бүз егет (1842) дастаны.

Һ.Салиховның Тәндә җаным шигыре, аның иҗтимагый яңгыраш алуы. Ш.Зәки карашларының каршылыклыгы. Г.Кандалый иҗатын чорларга бүлү.Һибәтулла Салихов (1794-1867) иҗаты. Беренче мәрсияләре. Тел-стиль һәм идея-художество үзенчәлекләре.

Шәмсетдин Зәки (1821-1865). Тормыш юлы. Иҗатында суфыйчылык мотивлары.

сәр-ләренең сәнгатьчә эшләнеше. Баһавиның Бүз егет (1842) дастаны.

Тема 5. Габделҗаббар Кандалый (1797- 1860). Тормыш юлы. Реаль тормыштан алынган татар хатын-кызларының матурлыгын сурәтләгән әсәрләре. Кереш.XIX йөзнең II яртысында (1861-1905) татарәдәбияты. Әдәбиятта мәгърифәтчелек реализмының формалашуы. Күренекле мәгърифәтчеләр һәм аларның эшчәнлеге. XIX йөзнең II яртысында татар поэзиясе. Поэзиягә мәгърфәтчелек идеяләренең тирән үтеп керүе. Дастан жанрының яңа биеклеккә күтәрелүе.

Габделҗаббар Кандалый (1797- 1860). Рисалаи-р-иршад, Кыйссаи Ибраһим Әдһәм поэмаларында борынгы татарәдәбияты мотивлары.XIX гасырның икенче яртысында төп иҗат методы буларак мәгърифәтчелек реализмының урнашуы. Язучыларның иҗат принциплары: милләтнең бүгенгесен һәм киләчәген кайгырту, аны бербөтен итеп карау һ.б.

Тема 6. Мифтахетдин Акмулланың (1831-1895) тормыш һәм иҗат юлы, шәхесе. Гали Чокрыйның (1826-1889) тормышы, әдәби мирасы, мәрсияләре. Яков Емельяновның (1843-1898) тормыш юлы, әдәби мирасы. Әхмәт Уразаев-Кормаши (якынча 1855-1883).

Хаҗнамә әсәре. Әдәбиятка алып кергән яңалыгы.

Яков Емельяновның (1843-1898) тормышны реалистик детальләрдә сурәтләве. Әдипнең рус поэзиясенә мөрәҗәгать итүе. Поэзиясенең үзенчәлекле сыйфатлары: теленең халыкчанлыгы, гади, ачык булуы. Шагыйрьнең татар поэзиясендә тоткан урыны.

Әхмәт Уразаев-Кормаши (якынча 1855-1883). Иҗатында романтик мәхәббәт сюжетына нигезләнгән дастан-кыйсса жанры үсеше. Кыйссаи Бүз егет, Кыйссаи Таһир илә

Зөһрә әсәрләре һәм андагы сурәтлә

чаралары.

Тема 7. XIX йөз татар прозасы. Әдәбиятта проза жанрының активлашуы һәм моның сәбәпләре. Заһир

Бигиевнең (1870-1902) тормышы һәм иҗат эшчәнлеге. Өлүф (меңнәр) яки гүзәл кыз Хәдичә романы. Мавәраэннәһердә сәяхәт(1893)әсәренеңязылу тарихы.

XIX гасырның икенче яртысында төп иҗат методы буларак мәгърифәтчелек реализмының урнашуы. Язучыларның иҗат принциплары: миллэтнең бүгенгесен һәм киләчәген кайгырту, аны бербөтен итеп карау һ.б. К.Насыйриның гыйльми мәгърифәтчелек һәм әдәби тәрҗемәчелек эшчәнлеге. Ярым журнал характерындагы еллык календарьлары. М.Акъегетнең Хисаметдин менла әсәренең жанры турында бүгенге фәндәге фикерләр. Ф.Кәрими әсәрләрендә уку-укыту проблемаларының урын алуы. Р.Фәхретдин әсәрләрендә гаилә әхлагы.

Тема 8. XIX йөзнең соңгы чирегендә әдәбиятта драма төре барлыкка килү.Габрахман Ильясиның (1856-1895) тормышы, әдәби-мәдәни эшчәнлеге. ФатихХалиди (1850-1923) әдип һәм тәрҗемәче

XIX йөзнең соңгы чирегендә әдәбиятта драма төре барлыкка килү. Соңарып формалашу сәбәпләре. Беренче театр пьесаларының үз чоры өчен әһәмияте. Театр эшенә хәзерлекчараларытурында рус матбугаты. Милли театрның драматургия үсешендәге роле.

Габрахман Ильясиның (1856-1895). Бичаракыз(1887)пьесасының сюжеты. Анда яңалыкһәм искелек көрәше. Хатын-кызазатлыгыпроблемасы. ФатихХалиди (1850-1923) әдип һәм тәрҗемәче Рәддебичаракыз(1881)әсәрендәхатын-кыз бәхете мәсьәләсе. Әдипнең башка әсәрләре: Морат Сәлимов, Мәхрүсәханым һ.б. Бәхетсезегет. Авторы билгесез Комедия Чистайда әсәре.

Тема 9. Риза Фәхреддиннең (1859-1936) тормышы һәм мәдәни-гыйльми эшчәнлеге.

Риза Фәхреддиннең (1859-1936) белем-тәрбия, әхлак, тарих мәсьәләләренә караган һәм био-библиографик характердагы күптомлык Асар (Эзләр) һ.б. хезмәтләре. Сәлимә, яки Гыйффәт (1898) повестенда әһәмиятле мәсьәләләр күтәрелү. Әсма, яки Гамәл вә җәза (1903) повесте. Күтәрелгән мәсьәләләрнең, геройлар язмышының мәгърифәтчелек идеологиясе кысаларында хәл ителүе. Р. Фәхреддин иҗатының әһәмияте.

Тема 10. Фатих Кәриминең (1870-1937) тормыш юлы һәм иҗаты. Закир Һадинең (1863-1933)тормыш юлы һәм иҗаты. Шакир Мөхәммәдевнең (1865-1923) тормышы, күпкырлы иҗаты. Йомгак. XIX йөз татар әдәбиятының (II яртысы) сан һәм сыйфат ягыннан үзгәреш кичерүе, яңа әдәби төр һәм жанрлар барлыкка килү. Чынбарлыкны чагылдыруда яңа казанышларга ирешү. Әдәби тел үсеше. Бу чор әдәбиятының татар әдәбияты тарихында тоткан урыны.

Мәгърифәтчелек прозасы формалашу. Кысалы кыйсса турында төшенчә. Тәрҗемә эшенең киңәюе (К.Насыйри, В. Радлов һ.б. эшчәнлеге). МусаАкъегетзадәнең (1864-1923) тормыш һәм иҗат юлы. Хисаметдин менла(1886) әсәре. Аның жанры (повесть-роман) турында бүгенге фәндәге карашлар. Күтәрелгән төп мәсьәләләр: шәхес иреге һәм милләт мәнфәгате, гаилә тәрбиясе һәм мәдрәсәдә укыту; халыкчанлык идеясе. Романныңкомпозициясеһәм сюжеты. Татар әдәбиятындаберенчереалистик роман буларакәһәмияте. Заһир Бигиевнең (1870-1902) Зур гөнаһлар (Гөнаһе кәбаир, (1890) романы. Әсәрнең сәнгатьчә эшләнеше. Мавәраэннәһердә сәяхәт(1893)әсәренең язылу тарихы. Сәяхәт-намәдәиҗтимагый, мәдәни, милли, дини, сәяси, әхлакый мәсьәләләрнең куелышы. Әлегәчә табылмаган әсәрләре.

Тема 11. Кереш. XX йөз башы әдәбиятының үсеш баскычлары. Проза

XX йөз башы әдәбияты тарихында проза үсешенең ике баскычы: 1) 1885-1905 еллар; 2)унынчы еллар прозасы. Г.Исхакый - прозаик, драматург, публицист. Ф.Әмирхан иҗатындагы сатира, аналитик психологизм, татар зыялы яшьләр образы. Журналистлык эшчәнлеге. Ш.Камал хикәяләр атасы, иҗатындагы психологизм. Г.Ибраһимов иҗатының чорларга бүленеше. М.Гафури прозасында гади халык тормышы.

Г.Исхакый иҗатын чорларга бүлү. Ф.Әмирхан сатирасы. Ш.Камал хикәяләрендә тормыш гаделсезлеге. Г.Ибраһимовның унынчы еллар иҗатында яңа сыйфат үзгәрешләре: Яз башы(1910), Диңгездә(1911), һ.б. хикәяләре. Әдипнең күләмле әсәрләре. М.Гафури әсәрләрендәге социаль каршылык.

Тема 12. XX йөз башында поэзия.

Тема 13. XX йөз башында драматургия

1905 ел революциясенең поэзиягә йогынтысы. Мәгърифәтчелек идеяләренең гражданлык хисләре белән үрелеп бирелүе. Г.Тукайның тормыш юлы; башлангыч чор иҗаты. Казан чоры иҗаты. С.Рәмиев романтик шагыйрь. 1908 еллар иҗатында яңа сыйфат үзгәрешләре. Дәрдемәнднең фәлсәфи лирикасы, шигырьләрендәге мәгънәви тирәнлек. Н.Думави шигырьләрендә экспрессионистик сурәтлелек. Ш.Бабич поэзиясендә халык һәм шагыйрь, милләт язмышы. Тукайның гражданлык лирикасы, социаль мотивлар (Мужик йокысы, Милләт); иҗатының тематик киңлеге. Дәрдемәнд иҗатында яшәү һәм үлем, гомер агышы, билгесезлек турында уйланулар. Ш.Бабич иҗатында юмор һәм сатира; шигъриятендә лирик герой, үзенчәлекләре. Беренче драма һәм комедияләрдә мәгърифәтчелек әдәбияты идеяларенең чагылышы. Драматургия үсешенә милли профессиональ театрның барлыкка килүенең йогынтысы. Комедия жанрының активлашуы. Сатирик комедия, водевиль кебек яңа формалар барлыкка килү. Г.Камал әсәрләре. М.Фәйзи, Галиябану.

Тема 14. 1917-1940 еллар әдәбияты.Г.Ибраһимов (1887-1938). Тормыш юлы һәм иҗаты.

1917елгы октябрь инкыйлабы, гражданнар сугышы. Бу чор әдәбиятының сәнгатьчә үзенчәлекләре. Шигъриятнең активлыгы. Кешелеклелек һәм сыйнфыйлык төшенчәләренең үзара мөнәсәбәте. Бу күренешнең дәүләт идеологиясе булып әверелүе, әдәбиятка көчләп тагылуы һәм шуның нәтиҗәсе буларак, сүз сәнгатенең табигый үсеше тоткарлануы.

Г.Ибраһимовның тормышы, иҗтимагый-сәяси эшчәнлеге. 1917елдан соңгы әсәрләрендә сыйнфыйлык. Безнең көннәр романында XX йөз башы татар тормышының эпик колачлылыгы. Тирән тамырлар, Кызыл чәчәкләр әсәрләрендәге сыйнфый көрәш. Әсәрләрендәге ике планлылык. Казакъ кызы романында Россия сәясәтенең казах тормышына йогынтысын, шуның нәтиҗәсе буларак күчмә кабиләләр арасындагы традицияләрнең җимерелүен

күрсәтү.

Мәҗит Гафури. 1917 нче еллар инкыйлабыннан соң иҗтимагый-эстетик карашларында үзгәрешләр. Чор вакыйгаларын иҗатында чагылдырып баруы. Прозада үткәннәргә мөрәҗәгать. Иҗатында тема байлыгы. Драматургия һәм татар опера сәнгате үсешенә керткән өлеше.

Кара йөзләр повестында психологик анализ остасы буларак ачылуы. Повестьта яшьләрнең фаҗигасен китереп чыгарган сәбәпләр.Г.Ибраһимов, М.Гафури әсәрләре

Гражданнар сугышы һәм әдәбият. Вульгар социологизм. Илне индустрияләштерү, дингә каршы көрәш, яшьләрнең яңа тормыш өчен көрәш алып баруларын сурәтләүнең катгый таләп итеп куелуы.

Тема 15. Һ.Такташ, Ш.Усманов, Ф.Бурнаш иҗаты.

Әсәрләрендәге романтизм, үз шигъри мәктәбен туды

Һ.Такташ иҗатын чорларга бүлеп карау руы.

Газраилләр, Күктән сөрелгәннәр, Җир уллары трагедиясендә иҗтимагый чынбарлыкны символик сурәтләр аша тасвирлавы, тормыштагы гаделсезлекләр белән килешмәвенең чагылуы.

Рәсми сәясәт куйган таләпләрнең шагыйрь иҗатына булган тискәре йогынтысы. Иҗатының икенче чоры. Такташ үлде, Син дә үл инде шигырьләренең манифестик рухы. Гасырлар һәм минутлар поэмасында Ленин образы. Мокамай, Алсу, Сыркыды авылы әсәрләрендә кеше һәм җәмгыять мөнәсәбәтләре.

Язучы, драматург һәм җәмгыять эшлеклесе Ш.Усмановның тормыш һәм көрәш юлы. Революциягә һәм әдәбиятка мөнәсәбәте. Канлы көннәрдә, Ил кызы, Легион юлы әсәрләрендә гражданнар сугышы һәм кеше язмышы мәсьәләләре.

Ф.Бурнашның тормыш юлы, иҗтимагый - сәяси эшчәнлеге. Поэмалар шагыйре буларак танылуы һәм аларның тематикасы. Иҗатының романтик рухы. Камали карт,Ялгыз Ярулла комедияләрендә яңалык тарафдары буларак чы

ыш ясавы.

Һ.Такташ, Ш.Усманов, Ф.Бурнаш әсәрләре. Һ.Такташ иҗатында романтизм. Иҗатының икенче чоры, аның үзенчәлекләре. Драматург, шагыйрь Ф.Бурнаш. Поэмаларының тематикасы һәм сәнгатьчә эшләнеше. Ш.Усманов язучы, драматург һәм җәмәгать эшлеклесе. Канлы көннәрдә, Легион юлы, Ил кызы, Краском мәхәббәте әсәрләрендә гражданнар сугышы һәм кеше язмышы мәсьәләсе.

Тема 16. К.Тинчурин, Ш.Камал иҗаты.

Зәңгәр шәл, Казан сөлгесе, Кандыр буе, Ил музыкаль драмалары, аларның проблематикасы, сәнгатьчә эшләнеше. Иҗатына вульгар социологизмның тәэсире.

Ш.Камалның Матур туганда романы. Әдипнең матурлык төшенчәсен сыйнфыйлык аша аңларга омтылышы. Акчарлакларның дәвамы буларак Таң атканда романы. Рәсми идеология тәэсире нәтиҗәсендә әсәрнең йомшак булуы. Сәхнә әсәрләренең проблематикасы.

Тема 17. Т.Гыйззәт, К.Нәҗми иҗаты.

Нәҗми (1901-1957) иҗаты Т.Гыйззәт иҗатының үсеш этаплары. Пьесаларында инкыйлабка кадәрге татар авылы тормышының бирелеше, татар крестьяннары хәлен тарихи дәвамлылыкта күрсәтү. Ташкыннар трилогиясендә Биктимер һәм Аюхановлар гаиләсе аша сыйнфый каршылыкны күрсәтү. Кави Нәҗминең ортадоксаль пролетариат әдәбияты тарафдары булып формалашуы. Кояшлы яңгыр, Якты сукмак, Яр буенда учаклар повестьларында чынбарлыкның берьяклы сурәтләнеше. Т.Гыйззәтнең Ташкыннар трилогиясе. Өлешләрнең аерым һәм трилогиянең тулаем проблематикасы. К.Нәҗминең Кояшлы яңгыр, Якты сукмак әсәрләрендә чынбарлыкның берьяклы сурәтләүе.

Тема 18. Бөек Ватан сугышы чоры әдәбияты.

Бөек Ватан сугышы елларында татар халкының фронтта һәм тылда күрсәткән батырлыгы. Сугыш елларында әдәбиятның роле, аның алдына куелган бурычлар. Сүз сәнгатенең кешедә матурлыкка омтылыш тәрбиялисе урында чиксез нәфрәт уятырга хезмәт итә башлавы. Әдәби төрләрдән поэзиянең активлашуы. Ф.Кәримнең (1909-1945) 1922-1927еллардагы башлангыч чор иҗатында романтика. Сталин лагерьларындагы (1937-1941) иҗаты, сугыш чоры лирикасында кырыс чынбарлык күренешләре, яшәү һәм үлем фәлсәфәсе турында уйланулары.

Муса Җәлилнең (1906-1944) тормышы һәм иҗаты. Гражданнар сугышы елларындагы башлангыч чор иҗатында романтика. 30-нчы еллар ахырында лиризмның тирәнәюе.

Шагыйрьнең сугыш чоры иҗаты. Фронт шигырьләренең тематикасы һәм поэтикасы. Бөек Ватан сугышы чоры әдәбияты. М.Җәлил, Ф.Кәрим иҗаты. М.Җәлилнең әсрлек шартларындагы шигъри һәм гражданлык батырлыгы. Җырларым, Ышанма, Кичер илем, Кошчык, Ирек әсәрләрендә автор образы, аның рухи көче гәүдәләнү. Ф.Кәримнең проза әсәрләре.

Тема 19. Ш.Маннур, Х.Туфан иҗаты.

Хәсән Туфан (1900-1981): гүзәл гамьле иҗат. Ш.Маннурның беренче шигъри тәҗрибәләре. Хезмәт пафосын һәм социалистик ярышны гәүдәләндергән Колчеданлы таулар итәгендә, Чуен ташкыннар, Бетончылар җыры поэмалары. Ватан сугышы чоры лирикасында яшәү, тормыш, сөю турында уйланулар. Муса романында герой шагыйрь образын беренчеләрдән булып тасвирлавы. Х.Туфанның катлаулы һәм фаҗигале тормыш юлы. Башлангыч чор иҗатындагы Зәңгәр бүре, Еллар чигәсендә, Урал эскизлары, Ике чор арасында, Башлана башлады, Бибиевлар поэмаларында искелек белән яңалык көрәшен бирү. Шагыйрьнең тоткынлык лирикасының фәлсәфи эчтәлеге, тематик киңлеге (Үзеңә бүләе итәсе иде, Агыла да болыт агыла һ.б.). Сурәтле фикерләвендә үзгәрешләр, сугыш темасына тоткын шагыйрь карашы (Гөлләр инде яфрак яралар, Моабитны күрдем төшемдә һ.б.).

Ш.Маннур, Х.Туфан әсәрләре Ш.Маннурның Җир-әнкәнең сылу кызы (1953-1956) шигъри повестенда мотивлар. Муса (1964) романында герой шагыйрь образы. Х.Туфанның 60еллар иҗатында иҗтимагый фәлсәфи лириканың көчәюе. (Еллар, ахры, байтак үткәннәр, Сәлам сиңа, тормыш, Кармәт истәлекләре һ.б.).

Тема 20. И.Гази, Ф.Хөсни иҗаты. Г.Әпсәләмов, М.Әмир иҗаты. Ә.Еники, Г.Бәширов иҗаты.

Сугыштан соңгы татар прозасында тематиканың киңәюе, зур күләмле, киң колачлы әсәрләр иҗат ителүе. И.Газинең беренче иҗат тәҗрибәләре. Бөек Ватан сугышы чоры иҗатында үзгәрешләр, персонажларның эчке дөньяларын тасвирлауга игътибар арту (Алар өчәү иде, Якташһ.б.). Г.Әпсәләмовның әдәби юнәлешен билгеләүдә Бөек Ватан сугышының роле. Чынбарлык биргән каһарманнарны әдәби образлар дәрәҗәсенә күтәргән күләмле романнары (Газинур, Мәңгелек кеше). Бер гаиләнең тарихи эволюциясе аша эшчеләр тормышын сурәтләгән Сүнмәс утлар романы. М.Әмирнең башлангыч чор иҗаты (1928-1930). Безнең авыл кешесе, Агыйдел әсәрләренең идея-тематик эчтәлеге, яшьләр образы аша бирелгән заман каршылыгы. М.Әмир драматургиясендә сугыш темасы. Онытылмас еллар трилогиясендә татар иҗтимагый тормышының эпик колач белән сурәтләнүе. Язучы күтәргән милли мәсьәләләр.

Ф.Хөсни хикәяләр остасы. Йөзек кашы повестындагы төп герой Айдарның үзенчәлекле характеры. Утызынчы ел романы. Шәхси язмышларны социаль вакыйгалар белән бәйләп, яшерен хакыйкатьне бирергә омтылышы. Җәяүле кеше сукмагында кеше язмышын тормыш катлаулылыгында тасвирлавы.

Тема 21. Кереш лекция. 1960-1985 нче еллар татар әдәбиятына гомуми күзәтү.

Татар әдәбиятының элекке чорлардан килгән традицияләрен жанрлар, тема - проблемалар һәм әдәби-сәнгать чаралары ягыннан дәвам итү. Илдәге сәяси-иҗтимагый үзгәрешләргә бәйле яңарыш-демократик карашларның активлашуы; дөньяга карашның идеологик бәйлелектән арына баруы; шәхес һәм җәмгыять мөнәсәбәтләрендә конкрет кеше мәнфәгатен алга куеп иҗат итү. Жанрлар төрлелеге, фән һәм сәнгать үсешенең тәэсире, үзара йогынты ясаулары, бу чорны тарих үсешенең бер этабы дип бәяләү. Яңа традицияләр формалашу.

Тема 22. Х.Туфан, С.Хәким иҗатларына гомуми күзәтү.

Хәсән Туфан. Иҗатына күзәтү. "Ә үткәнгә хатлар бармыйлар", "Кармәт истәлекләре". Әсәрләрнең төп проблематикасы һәм яңалыгы.

Тема 23. Татар прозасына күзәтү. Сибгат Хәким. Иҗатына күзәтү. "Гел кояшка карый тәрәзәләрем", "Башка берни дә кирәкми" шигырьләре. Әсәрләрдә туган якның бирелеше, аларда нечкә лиризм.С. Хәким - дистәләгән җырлар авторы. "Юксыну" (Ш. Мәҗитов музыкасы), "Фазыл чишмәсе", "Таң атканда" (халык көйләре), "Күңелем Ленин белән сөйләшә" (Х. Вәлиуллин музыкасы), "Башка берни дә кирәкми", "Кайда да йөрәктә" (М. Мозаффаров музыкасы), "Өзелгәнсең сиреньнән" (Н. Җиһанов музыкасы), "Бу кырлар, бу үзәннәрдә", "Кем уйлаган" (Җ. Фәйзи музыкасы), "Бер тауда ун чишмә" (Ә. Фәттах музыкасы) кебек җырлар халык арасында зур популярлык казандылар.

Гомәр Бәширов (1901-1999) Г.Бәшировның озын һәм катлаулы тормышы, иҗат юлы. Беренче иҗат тәҗрибәләре, журналист һәм язучы буларак формалашуы. Беренче хикәяләрендә (Канлы бармаклар, Соңгы сугыш) авылдагы сыйнфый көрәш чагылышы. Сиваш повестендә гражданнар сугышы вакыйгаларын татар сугышчылары образлары аша ачарга омтылыш. Язучы иҗатында сугыш темасының үзенчәлекле чагылышы. Бу еллардагы авыл тормышын, халыкның фидакарь хезмәтен чагылдырган Намус романы, әсәрдә сугыш елларныда хатын кызларның авыр хезмәтенең, илгә тугрылыгының чагылышы. Әдәби тәнкыйтьнең әсәргә үз чорындагы һәм хәзерге бәясе.

Г.Бәширов иҗатында авыл темасының төрле яклы чагылышы. Туган ягым яшел бишек әсәрендә туган җир, туган туфракка мәхәббәтнең автобиографик чагылышы, халык тормышының, гореф-гадәтләрнең, күркәм традицияләренең язучының үз кичерешләре аша гәүдәләнеше үзенчәлеге.АЯЗ ГЫЙЛӘҖЕВ (1928-1992) Әдипнең гыйбрәтле һәм катлаулы тормыш юлы турында белешмә, Беренче әсәрләреннән үк кырыс реализм, үзенчәлекле сурәтләү алымнары. Өч аршын җир(1962), Зәй энҗеләре(1963), Үги ВН| яфраклары(1964), Язгы карваннар(1972), Мәхәббәт һәм нәфр.м турында хикәят(1973) әсәрләрендә шәхеснең катлаулы рухи дөньясын образлы итеп бирүе, әдәп-әхлак мәсьәләләрен фәлсәфи яссылым.I гәүдәләндерүгә омтылышы. Өч аршын җир повестының ӘД90М хәрәкәткә алып килгән яңалыгы.Җомга көн кич белән(1979) повестының сюжет һәм композиция үзенчәлекләре. Балта кем кулында(1989), Йәгез, бер дога(1993) романнарында җәмгыятьтәге гаделсезлекләргә һәм шәхес ирМН чикләүләргә, һәртөрле тыюларга каршы юнәлдерелгән пафосның әдәби-публицистик планда гәүдәләнеше

А. РАСИХ (1916-1996) Тормышы һәм иҗат юлы. Әдәбияттагы тәүге адымнары. Сатирик хикәяләр белән танылуы. Сугыш чоры хикәяләрендә кеше рухының олылыгына, ныклыгына, матурлыгына дан җырлау."Дошман тылында"(1943), "Сагынылган мәхәббәт"(1944) хикәяләре, Бәхет орлыклары(1945) маҗаралы повесте.

Дустым Мансур(1955), Язгы авазлар(1963), Ике буйдак(1965), Сынау(1978), Каһарманнар юлы(1965), Ямашев(1968-1981) романнары әдипнең иҗат активлыгын һәм гематик колачын чагылдырган әсәрләр. Әдипнең мәгънәле фикер, рациональлек, фәннилеккә нигезләнгән үзенчәлекле стиле.Елларны чигерсәм(1990) исемле, тәмамланып җитмәгән автобиографик әсәре. Шуңа кергән Ишан оныгы повестенең әдәби эшләнеше һәм анда куелган иҗтимагый проблемалар.

Тема 24. Татар әдәбиятында тарихи тема. Нурихан Фәттахов, М.Хабибуллин

М. Хәбибуллин (1927). Язучының тормышы һәм эшчәнлеге. Төрле һөнәр ияләренең рухи-әхлакый йөзләрен ачуга багышланган Икмәк кадере, Тау белән тау очрашмаса да(1970); сугыштан соңгы авыр авыл тормышын сурәтләгән Чоңгыллар(1973), Сулар үргә акса да (1982) повесть һәм романнары... М.Хәбибуллин романнарында гомумкешелек һәм конкрет-тарихи моментлар. Татар трагедиясе һәм дәүләтчелек турындагы якты сагыш темасы. Әсәрләрдә гуманизм төшенчәсенең Татар иле хыяллары белән бәйләнеше. Кубрат хан романында вакыт проблемасы. Кубрат хан, Илчегә үлем юк, Сөембикә ханбикә һәм Иван Грозный әсәрләрендә акыллы, гадел хан,

патша, аның халкының киләчәге, дәүләтенең бөтенлеге, иминлеге өчен җаваплылыгы мәсьәләсе, төрки дәүләтләрнең бердәмлеге, бөтенлеге, тынычлыгы өчен көрәшүче гуманист герой образы. М.Хәбибуллин Романнарының тарихи тематикасы һәм аларның бүгенге тормыш белән бәйләнеше. Н. Фәттах (1928-2005) Күренекле прозаик, татар әдәбиятында тарихи роман жанрына нигез салучыларның берсе, драматург, публицист Нурихан Фәттахның гормыш юлы һәм иҗат этаплары.Сезнеңчә ничек??(1956), Бала күңеле далада(1962), Мөдир Саҗидә(1968) әсәрләрендә заман сулышының чагылышы. Кырык дүртнең май аенда(1965), Кичү(1956-1990) әсәрләрендә заман, шәхес һәм җәмгыять проблемаларының үткен куелышы. Татар халкының ерак үткәнен тасвирлаган Итил суы ака торур(1969), Сызгыра торган уклар(1977-1985), романнарында Кол Гали(1972) трагедиясендә күтәрелгән мәсьәләләрнең мөһимлеге, әсәрләрнең әдәби эшләнеше.

Тема 25. Татар әдәбиятында авыл прозасы. М.Мәһдиев, Р.Төхфәтуллин, Э. Еники иҗатлары.

МӨХӘММӘТ МӘҺДИЕВ (1930-1995) Күренекле шәхес, язучы, әдәбият галиме, публицист, педагог Мөхәммәт Мәһдиевның тормышы һәм иҗат юлы. Әдәбиятта беренче адымнары."Без - кырык беренче ел балалары"(1968) повестеның, Фронтовиклар"(1972) романының тематик һәм эстетик яңалыклары, педагоглар һәм яшьләр образларының үзенчәлекле яктыртылышы.Авыл һәм аның кешеләре тормышының сугышка кадәр, сугыш чорында һәм сугыштан соңгы елларда гәүдәләнеше ("Каз канатлары"(1975), "Кеше китә - җыры кала"(1978), "Исәнме, Кәшфи абый"(1982) һ.б.).Төрле жанр билгеләрен бергә кушкан, яңа типтагы, эссе рәвешендәге әсәрләрне иҗат итү (("Торналар төшкән җирдә"(1979), Бәхилләшү"(1987).) Әсәрләрдә автор образының роле.

Ә.ЕНИКИ (1909-2000) Тормыш һәм иҗат юлы. Әдәбиятка килү юлындагы беренче тәҗрибәләре. Ватан сугышы чоры хикәяләрендә образлармы гәүдәләндерүдә психологизм һәм лиризм. Сугыш чынбарлыгын кеше рухында, табигате-холкында драматик һәм фаҗигале гәүдәләндерелгән Бала(1941), Ана һәм кыз(1942), Бер генә сәгатькә(1942), Тауларга карап(1948), Кем җырлады(1956) һ.б. хикәяләре. Тормыш күренешләрен һәм кеше характерларын сурәтләүдл психологик тирәнлеккә омтылу, төрле катлаулы мөнәсәбәтләрне реалистик рухта яктырту (Туган туфрак(1959), Матурлык(1964). Шаяру(1955), Җиз кыңгырау, Тынычлану (1978) һ.б.). Саз чәчәге(1955), Рәшә(1962), Гөләндәм туташ хатирәсе(1975) әсәрләрендә геройлар күңелен ачу осталыгы, фәлсәфи фикерләрнең тирәнлеге, стиль төсмерләренең байлыгы.Истәлекләр аша иҗтимагый-социаль хәрәкәтне чагылдыр! им Соңгы китап(1985) әсәренең әһәмияте.

Р. ТӨХФӘТУЛЛИН (1924-1994) татар прозасындагы лирик агымның күренекле вәкиле. Тормыш күренешләрен реалистик һәм романтик сурәтләрнең үрелеше ярдәмендә чагылдырган үзенчәлекле стиле.

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

Самостоятельная работа обучающихся выполняется по заданию и при методическом руководстве преподавателя, но без его непосредственного участия. Самостоятельная работа подразделяется на самостоятельную работу на аудиторных занятиях и на внеаудиторную самостоятельную работу. Самостоятельная работа обучающихся включает как полностью самостоятельное освоение отдельных тем (разделов) дисциплины, так и проработку тем (разделов), осваиваемых во время аудиторной работы. Во время самостоятельной работы обучающиеся читают и конспектируют учебную, научную и справочную литературу, выполняют задания, направленные на закрепление знаний и отработку умений и навыков, готовятся к текущему и промежуточному контролю по дисциплине.

Организация самостоятельной работы обучающихся регламентируется нормативными документами, учебно-методической литературой и электронными образовательными ресурсами, включая:

Порядок организации и осуществления образовательной деятельности по образовательным программам высшего образования – программам бакалавриата, программам специалитета, программам магистратуры (утвержденный приказом Министерства науки и высшего образования Российской Федерации от 6 апреля 2021 года № 245)

Устав федерального государственного автономного образовательного учреждения "Казанский (Приволжский) федеральный университет"

Правила внутреннего распорядка федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего профессионального образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет"

Локальные нормативные акты Казанского (Приволжского) федерального университета

Самостоятельная работа обучающихся выполняется по заданию и при методическом руководстве преподавателя, но без его непосредственного участия. Самостоятельная работа подразделяется на самостоятельную работу на аудиторных занятиях и на внеаудиторную самостоятельную работу. Самостоятельная работа обучающихся включает как полностью самостоятельное освоение отдельных тем (разделов) дисциплины, так и проработку тем (разделов), осваиваемых во время аудиторной работы. Во время самостоятельной работы обучающиеся читают и конспектируют учебную, научную и справочную литературу, выполняют задания, направленные на закрепление знаний и отработку умений и навыков, готовятся к текущему и промежуточному контролю по дисциплине.

Организация самостоятельной работы обучающихся регламентируется нормативными документами, учебно-методической литературой и электронными образовательными ресурсами, включая:

Порядок организации и осуществления образовательной деятельности по образовательным программам высшего образования – программам бакалавриата, программам специалитета, программам магистратуры (утвержденный приказом Министерства науки и высшего образования Российской Федерации от 6 апреля 2021

года № 245)

Устав федерального государственного автономного образовательного учреждения "Казанский (Приволжский) федеральный университет"

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю) включает оценочные материалы, направленные на проверку освоения компетенций, в том числе знаний, умений и навыков. Фонд оценочных средств включает оценочные средства текущего контроля и оценочные средства промежуточной аттестации.

В фонде оценочных средств содержится следующая информация:

- соответствие компетенций планируемым результатам обучения по дисциплине (модулю);
- критерии оценивания сформированности компетенций;
- механизм формирования оценки по дисциплине (модулю);
- описание порядка применения и процедуры оценивания для каждого оценочного средства;
- критерии оценивания для каждого оценочного средства;
- содержание оценочных средств, включая требования, предъявляемые к действиям обучающихся, демонстрируемым результатам, задания различных типов.

Фонд оценочных средств по дисциплине находится в Приложении 1 к программе дисциплины (модулю).

7. Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

Освоение дисциплины (модуля) предполагает изучение основной и дополнительной учебной литературы. Литература может быть доступна обучающимся в одном из двух вариантов (либо в обоих из них):

- в электронном виде - через электронные библиотечные системы на основании заключенных КФУ договоров с правообладателями;
- в печатном виде - в Научной библиотеке им. Н.И. Лобачевского. Обучающиеся получают учебную литературу на абонементе по читательским билетам в соответствии с правилами пользования Научной библиотекой.

Электронные издания доступны дистанционно из любой точки при введении обучающимся своего логина и пароля от личного кабинета в системе "Электронный университет". При использовании печатных изданий библиотечный фонд должен быть укомплектован ими из расчета не менее 0,5 экземпляра (для обучающихся по ФГОС 3++ - не менее 0,25 экземпляра) каждого из изданий основной литературы и не менее 0,25 экземпляра дополнительной литературы на каждого обучающегося из числа лиц, одновременно осваивающих данную дисциплину.

Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля), находится в Приложении 2 к рабочей программе дисциплины. Он подлежит обновлению при изменении условий договоров КФУ с правообладателями электронных изданий и при изменении комплектования фондов Научной библиотеки КФУ.

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

История татарской литературы - https://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/21860/10_160_A5kl-000768.pdf

литературный словарь - http://niv.ru/doc/encyclopedia/literature/index.htm

Центр татарской литературы - https://tatkniga.ru/

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

Вид работ	Методические рекомендации
лекции	Важно внимательно слушать лектора, отмечать наиболее существенную информацию и кратко записывать ее в тетрадь. Сравнивать то, что услышано на лекции с прочитанным и усвоенным

Вид работ	Методические рекомендации
	ранее, укладывать новую информацию в собственную, уже имеющуюся, систему знаний. По ходу лекции важно подчеркивать новые термины, устанавливать их взаимосвязь с понятиями, научиться использовать новые понятия в процессе обучения.
практические занятия	Зная тему практического занятия, необходимо готовиться к нему заблаговременно. Для этого необходимо изучить лекционный материал, соответствующий теме занятия и рекомендованный преподавателем материал из учебной литературы. А также выполнить все задания, которые были предложены для самостоятельного выполнения на предыдущей лекции или практическом занятии.
самостоятельная работа	Приступая к самостоятельной работе, необходимо получить следующую информацию: - цель изучения конкретного учебного материала; - место изучаемого материала в системе знаний, необходимых для формирования специалиста; - перечень знаний и умений, которыми должен овладеть студент; - порядок изучения учебного материала; - источники информации; - наличие контрольных заданий; - форма и способ фиксации результатов выполнения учебных заданий; - сроки выполнения самостоятельной работы
зачет	При подготовке к зачету необходимо - опираться на источники, которые разбирались на семинарах в течение семестра; - необходимо систематизировать, запомнить учебный материал, научиться применять его на практике (в процессе лингвистического анализа). Каждый экзаменационный билет содержит три вопроса.
экзамен	При подготовке к экзамену необходимо - опираться на источники, которые разбирались на семинарах в течение семестра; - необходимо систематизировать, запомнить учебный материал, научиться применять его на практике (в процессе лингвистического анализа). Каждый экзаменационный билет содержит три вопроса.

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем, представлен в Приложении 3 к рабочей программе дисциплины (модуля).

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

Материально-техническое обеспечение образовательного процесса по дисциплине (модулю) включает в себя следующие компоненты:

Помещения для самостоятельной работы обучающихся, укомплектованные специализированной мебелью (столы и стулья) и оснащенные компьютерной техникой с возможностью подключения к сети "Интернет" и обеспечением доступа в электронную информационно-образовательную среду КФУ.

Учебные аудитории для контактной работы с преподавателем, укомплектованные специализированной мебелью (столы и стулья).

Компьютер и принтер для распечатки раздаточных материалов.

Мультимедийная аудитория.

Компьютерный класс.

12. Средства адаптации преподавания дисциплины к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

При необходимости в образовательном процессе применяются следующие методы и технологии, облегчающие восприятие информации обучающимися инвалидами и лицами с ограниченными возможностями здоровья:

- создание текстовой версии любого нетекстового контента для его возможного преобразования в альтернативные формы, удобные для различных пользователей;

- создание контента, который можно представить в различных видах без потери данных или структуры, предусмотреть возможность масштабирования текста и изображений без потери качества, предусмотреть доступность управления контентом с клавиатуры;

- создание возможностей для обучающихся воспринимать одну и ту же информацию из разных источников - например, так, чтобы лица с нарушениями слуха получали информацию визуально, с нарушениями зрения - аудиально;

- применение программных средств, обеспечивающих возможность освоения навыков и умений, формируемых дисциплиной, за счёт альтернативных способов, в том числе виртуальных лабораторий и симуляционных технологий;

- применение дистанционных образовательных технологий для передачи информации, организации различных форм интерактивной контактной работы обучающегося с преподавателем, в том числе вебинаров, которые могут быть использованы для проведения виртуальных лекций с возможностью взаимодействия всех участников дистанционного обучения, проведения семинаров, выступления с докладами и защиты выполненных работ, проведения тренингов, организации коллективной работы;

- применение дистанционных образовательных технологий для организации форм текущего и промежуточного контроля;

- увеличение продолжительности сдачи обучающимся инвалидом или лицом с ограниченными возможностями здоровья форм промежуточной аттестации по отношению к установленной продолжительности их сдачи:

- продолжительности сдачи зачёта или экзамена, проводимого в письменной форме, - не более чем на 90 минут;

- продолжительности подготовки обучающегося к ответу на зачёте или экзамене, проводимом в устной форме, - не более чем на 20 минут;

- продолжительности выступления обучающегося при защите курсовой работы - не более чем на 15 минут.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВО и учебным планом по направлению 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)" и профилю подготовки "Русский язык, родной (татарский) язык и литература".

Приложение № 1
к рабочей программе дисциплины (модуля)
Б1.О.08.03.07 История родной литературы

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Елабужский институт (филиал)

Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

Б1.О.08.03.07 История родной литературы

Направление подготовки: 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
Направленность (профиль) подготовки: Русский язык, родной (татарский) язык и литература
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: очное
Язык обучения: русский
Год начала обучения по образовательной программе: 2025

СОДЕРЖАНИЕ

1. НӘРСӘ УЛ ӘДӘБИ МИРАС? АНЫ ӨЙРӘНҮНЕҢ ӘҺӘМИЯТЕ. БОРЫНГЫ ӘДӘБИЯТНЫ ЧОРЛАРГА БҮЛҮ.

2. ГОМУМТӨРКИ ЯЗМА ИСТӘЛЕКЛӘР, АЛАРНЫ ӨЙРӘНҮ ТАРИХЫ.

3. РУНИК, УЙГУР ЯЗУЛЫ ИСТӘЛЕКЛӘР, АЛАРНЫ ӨЙРӘНҮНЕҢ ӘҺӘМИЯТЕ.

4. 13 ЙӨЗДӘ ЯЗЫЛГАН «КОДЕКС КУМАНИКУС» КИТАБЫ, АНЫҢ ТӨЗЕЛЕШ ҮЗЕНЧӘЛЕГЕ ҺӘМ ӨЙРӘНҮ ӘҺӘМИЯТЕ.

5. БОЛГАР ДӘҮЛӘТЕ ТУРЫНДА СӘЯХӘТЧЕЛӘР ЯЗМАЛАРЫ, ФОЛЬКЛОР ИСТӘЛЕКЛӘР.

6. БОЛГАР ДӘҮЛӘТЕНЕҢ ИСЛАМ ДИНЕН КАБУЛ ИТҮЕ, АНЫҢ ӘДӘБИЯТ – КУЛЬТУРА ҮСЕШЕНДӘ ТӘЭСИРЕ.

7. КОЛ ГАЛИНЕҢ «КЫЙССАИ ЙОСЫФ» ӘСӘРЕ ҺӘМ АВТОРНЫҢ ҮЗЕ ТУРЫНДА МӘГЪЛҮМАТЛАР.

8. «КЫЙССАИ ЙОСЫФ» КУЛЪЯЗМАЛАРЫНЫҢ САКЛАНЫШЫ, ӘСӘРНЕҢ ХАЛЫК АРАСЫНДА КИҢ ТАРАЛЫШЫ СӘБӘПЛӘРЕ.

9. «КЫЙССАИ ЙОСЫФ» ӘСӘРЕНДӘ ГУМАНИЗМ ИДЕЯСЕ БИРЕЛЕШЕ.

10. «КЫЙССАИ ЙОСЫФ» ӘСӘРЕНДӘ КҮТӘРЕЛГӘН ПРОБЛЕМАЛАР, СЮЖЕТ ЛИНИЯЛӘРЕ.

11. КОЛ ГАЛИНЕҢ «КЫЙССАИ ЙОСЫФ» ӘСӘРЕНДӘ ИСЛАМ ДИНЕНӘ ТУГРЫЛЫК ИДЕЯСЕ ЧАГЫЛЫШЫ.

12. БОРЫНГЫ ТАТАР ӘДӘБИЯТЫНДА СУФИЧЫЛЫК ИДЕЯСЕ ЧАГЫЛЫШЫ.

4.1. ОЦЕНОЧНЫЕ СРЕДСТВА ТЕКУЩЕГО КОНТРОЛЯ
4.1.1. Тестирование
4.1.1.1. Порядок проведения и процедура оценивания
4.1.1.2. Критерии оценивания
4.1.1.3. Содержание оценочного средства
4.1.2. Реферат
4.1.2.1. Порядок проведения и процедура оценивания
4.1.2.2. Критерии оценивания
4.1.2.3. Содержание оценочного средства
4.1.3. Устный опрос
4.1.3.1. Порядок проведения
4.1.3.2. Критерии оценивания
4.1.3.3. Содержание оценочного средства

4.2. ОЦЕНОЧНЫЕ СРЕДСТВА ПРОМЕЖУТОЧНОЙ АТТЕСТАЦИИ
4.2.1. Экзамен
4.2.1.1. Порядок проведения и процедура оценивания
4.2.1.2. Критерии оценивания
4.2.1.3. Содержание оценочного средства

1. **Соответствие компетенций планируемым результатам обучения по дисциплине (модулю)**

Код и наименование компетенции	**Проверяемые результаты обучения для данной дисциплины**	**Оценочные средства текущего контроля и промежуточной аттестации**
ОПК – 4 Способен осуществлять духовно-нравственное воспитание обучающихся на основе базовых национальных ценностей	Знать принципы осуществления духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей Уметь на основе базовых национальных ценностей формировать у обучающихся духовно-нравственные ориентиры в рамках воспитательного процесса Владеть основными навыками конструирования и реализации процесса духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей	Текущий контроль Устный опрос Тема 1. Кереш. Рун-уйгур язулы истәлекләр. Гарәп язулы истәлекләр. 2. Болгар чоры әдәбияты. Алтын Урда чоры әдәбияты. Казан ханлыгы чоры әдәбияты. XV-XVI йөзләрдә иҗат иткән әдипләр. Тема 3. XVII йөз әдәбиятына күзәтү. XVIII йөз әдәбияты. Кереш. Курсның максаты, бурычлары, татар әдәбияты тарихында тоткан урыны, башка предметлар белән бәйләнеше. XIX йөзнең 1 яртысында татар поэзиясе. XIX йөзнең II яртысында (1861-1905) татар әдәбияты. Йомгак. Тема 4. Кереш.Курсның максаты, бурычлары, татар әдәбияты тарихында тоткан урыны, башка предметлар белән бәйләнеше. XIX гасырның 1 яртысы (1800-1860)татар әдәбиятына гомуми күзәтү. Әлегечорда иҗтимагый- тарихи вакыйгалар. XIX йөзнең 1 яртысында татар поэзиясе. Тема 5. Әбелмәних Каргалый (1782-1830)иҗаты. Тәрҗемәи хажи Әбелмәнихкитабындагы хикәятләрнең эчтәлеге. Шагыйрьнең әдәбиятка алып кергән яңалыгы. Һибәтулла Салихов (1794-1867) иҗаты. Башлангыч һәм җитлек?кән чор иҗаты. Әсәрләрендә әхлак, тәрбия, шәхес һәм тирәлек мәсьәләре. Шәмсетдин Зәки (1821-1865). Тормыш юлы. Шәхес буларак үзенчәлекле яклары. Әсәрләренең сәнгатьчә эшләнеше. Баһавиның Бүз егет (1842) дастаны. Тема 6. Габделҗаббар Кандалый (1797- 1860). Тормыш юлы. Реаль тормыштан алынган татар хатын-кызларының матурлыгын сурәтләгән әсәрләре. Кереш.XIX йөзнең II яртысында (1861-1905) татарәдәбияты. Әдәбиятта мәгърифәтчелек реализмының формалашуы. Күренекле мәгърифәтчеләр һәм аларның эшчәнлеге. XIX йөзнең II яртысында татар поэзиясе. Поэзиягә мәгърфәтчелек идеяләренең тирән үтеп керүе. Дастан жанрының яңа биеклеккә күтәрелүе. Тема 7. Мифтахетдин Акмулланың (1831-1895) тормыш һәм иҗат юлы, шәхесе. Гали Чокрыйның (1826-1889) тормышы, әдәби мирасы, мәрсияләре. Яков Емельяновның (1843-1898) тормыш юлы, әдәби мирасы. Әхмәт Уразаев-Кормаши (якынча 1855-1883). Тема 8. XIX йөз татар прозасы. Әдәбиятта проза жанрының активлашуы һәм моның сәбәпләре. Заһир Бигиевнең (1870-1902) тормышы һәм иҗат эшчәнлеге. Өлүф (меңнәр) яки гүзәл кыз Хәдичә романы. Мавәраэннәһердә сәяхәт(1893)әсәренеңязылу тарихы. Тема 9. XIX йөзнең соңгы чирегендә әдәбиятта драма төре барлыкка килү.Габрахман Ильясиның (1856-1895) тормышы, әдәби-мәдәни эшчәнлеге. ФатихХалиди (1850-1923) әдип һәм тәрҗемәче Тема 10. Риза Фәхреддиннең (1859-1936) тормышы һәм мәдәни-гыйльми эшчәнлеге Тема 11. Фатих Кәриминең (1870-1937) тормыш юлы һәм иҗаты. Закир Һадинең (1863-1933)тормыш юлы һәм иҗаты. Шакир Мөхәммәдевнең (1865-1923) тормышы, күпкырлы иҗаты. Йомгак. XIX йөз татар әдәбиятының (II яртысы) сан һәм сыйфат ягыннан үзгәреш кичерүе, яңа әдәби төр һәм жанрлар барлыкка килү. Чынбарлыкны чагылдыруда яңа казанышларга ирешү. Әдәби тел үсеше. Бу чор әдәбиятының татар әдәбияты тарихында тоткан урыны. Реферат Тема 12. Кереш. ХХйөз башы әдәбиятының үсеш баскычлары. Проза Тема 13. ХХ йөз башында поэзия. ХХ йөз башында драматургия Тема 14. 1917-1940 еллар әдәбияты.Г.Ибраһимов (1887-1938). Тормыш юлы һәм иҗаты

		Тема 15. Һ.Такташ, Ш.Усманов, Ф.Бурнаш иҗаты Тема 16. К.Тинчурин, Ш.Камал иҗаты. Тема 17. Т.Гыйззәт, К.Нәҗми иҗаты. Тема 18. Бөек Ватан сугышы чоры әдәбияты. Тема 19. Ш.Маннур, Х.Туфан иҗаты. Тема 20 И.Гази, Ф.Хөсни иҗаты. Г.Әпсәләмов, М.Әмир иҗаты. Ә.Еники, Г.Бәширов иҗаты. Тестирование Тема 21. Кереш лекция. 1960-1985 нче еллар татар әдәбиятына гомуми күзәтү. Тема 22. Татар прозасына гомуми күзәтү. Тема 23. Гомәр Бәширов, Аяз Гыйләҗев, А.Расих иҗатларына гомуми күзәтү. Тема 24. Татар әдәбиятында тарихи тема. Нурихан Фәттахов, М.Хабибуллин Тема 25. Татар әдәбиятында авыл прозасы. М.Мәһдиев, Р.Төхфәтуллин, Э. Еники иҗатлары. Тема 26. 1960-1985 нче еллар татар поэзиясенә гомуми күзәтү. Тема 27. 1960-1985 нче еллар татар драматургиясенә гомуми күзәтү Тема 28. С.Сөләйманова, И. Юзеев тормыш һәм иҗат эшчәнлегенә гомуми күзәтү. Тема 29. Татар поэзиясендә юмор. Г.Афзал, Ш.Галиев иҗатларына гомуми күзәтү Тема 30. Ш.Хөсәенов, Х.Вахит. Н.Исәнбәт тормыш һәм иҗат эшчәнлеге Тема 31. Ю.Әминев, Р.Хәмид тормыш һәм иҗат эшчәнлег Тема 32. Т.Миңнуллин тормыш һәм иҗат эшчәнлегенә гомуми күзәтү. Промежуточная аттестация: Экзамен
УК- 5 Способен воспринимать межкультурное разнообразие общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах	Знать законы исторического развития общества Уметь анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в историческом контексте Владеть навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в историческом контексте	Текущий контроль Устный опрос Тема 1. Кереш. Рун-уйгур язулы истәлекләр. Гарәп язулы истәлекләр. 2. Болгар чоры әдәбияты. Алтын Урда чоры әдәбияты. Казан ханлыгы чоры әдәбияты. XV-XVI йөзләрдә иҗат иткән әдипләр. Тема 3. XVII йөз әдәбиятына күзәтү. XVIII йөз әдәбияты. Кереш. Курсның максаты, бурычлары, татар әдәбияты тарихында тоткан урыны, башка предметлар белән бәйләнеше. XIX йөзнең 1 яртысында татар поэзиясе. XIX йөзнең II яртысында (1861-1905) татар әдәбияты. Йомгак. Тема 4. Кереш.Курсның максаты, бурычлары, татар әдәбияты тарихында тоткан урыны, башка предметлар белән бәйләнеше. XIX гасырның 1 яртысы (1800-1860)татар әдәбиятына гомуми күзәтү. Әлегечорда иҗтимагый- тарихи вакыйгалар. XIX йөзнең 1 яртысында татар поэзиясе. Тема 5. Әбелмәних Каргалый (1782-1830)иҗаты. Тәрҗемәи хаҗи Әбелмәнихкитабындагы хикәятләрнең эчтәлеге. Шагыйрьнең әдәбиятка алып кергән яңалыгы. Һибәтулла Салихов (1794-1867) иҗаты. Башлангыч һәм җитлек?кән чор иҗаты. Әсәрләрендә әхлак, тәрбия, шәхес һәм тирәлек мәсьәләре. Шәмсетдин Зәки (1821-1865). Тормыш юлы. Шәхес буларак үзенчәлекле яклары. Әсәрләренең сәнгатьчә эшләнеше. Баһавиның Бүз егет (1842) дастаны. Тема 6. Габделҗаббар Кандалый (1797- 1860). Тормыш юлы. Реаль тормыштан алынган татар хатын-кызларының матурлыгын сурәтләгән әсәрләре. Кереш.XIX йөзнең II яртысында (1861-1905) татарәдәбияты. Әдәбиятта мәгърифәтчелек реализмының формалашуы. Күренекле мәгърифәтчеләр һәм аларның эшчәнлеге. XIX йөзнең II яртысында татар поэзиясе. Поэзиягә мәгърфәтчелек идеяләренең тирән үтеп керүе. Дастан жанрының яңа биеклеккә күтәрелүе. Тема 7. Мифтахетдин Акмулланың (1831-1895) тормыш һәм иҗат юлы, шәхесе. Гали Чокрыйның (1826-1889)

		тормышы, әдәби мирасы, мәрсияләре. Яков Емельяновның (1843-1898) тормыш юлы, әдәби мирасы. Әхмәт Уразаев-Кормаши (якынча 1855-1883). Тема 8. XIX йөз татар прозасы. Әдәбиятта проза жанрының активлашуы һәм моның сәбәпләре. Заһир Бигиевнең (1870-1902) тормышы һәм иҗат эшчәнлеге. Өлүф (меңнәр) яки гүзәл кыз Хәдичә романы. Мавәраэннәһердә сәяхәт(1893)әсәренеңязылу тарихы. Тема 9. XIX йөзнең соңгы чирегендә әдәбиятта драма төре барлыкка килү.Габрахман Ильясиның (1856-1895) тормышы, әдәби-мәдәни эшчәнлеге. ФатихХалиди (1850-1923) әдип һәм тәрҗемәче Тема 10. Риза Фәхреддиннең (1859-1936) тормышы һәм мәдәни-гыйльми эшчәнлеге Тема 11. Фатих Кәриминең (1870-1937) тормыш юлы һәм иҗаты. Закир Һадинең (1863-1933)тормыш юлы һәм иҗаты. Шакир Мөхәммәдевнең (1865-1923) тормышы, күпкырлы иҗаты. Йомгак. XIX йөз татар әдәбиятының (II яртысы) сан һәм сыйфат ягыннан үзгәреш кичерүе, яңа әдәби төр һәм жанрлар барлыкка килү. Чынбарлыкны чагылдыруда яңа казанышларга ирешү. Әдәби тел үсеше. Бу чор әдәбиятының татар әдәбияты тарихында тоткан урыны. Реферат Тема 12. Кереш. XXйөз башы әдәбиятының үсеш баскычлары. Проза Тема 13. XX йөз башында поэзия. XX йөз башында драматургия Тема 14. 1917-1940 еллар әдәбияты.Г.Ибраһимов (1887-1938). Тормыш юлы һәм иҗаты Тема 15. Һ.Такташ, Ш.Усманов, Ф.Бурнаш иҗаты Тема 16. К.Тинчурин, Ш.Камал иҗаты. Тема 17. Т.Гыйззәт, К.Нәҗми иҗаты. Тема 18. Бөек Ватан сугышы чоры әдәбияты. Тема 19. Ш.Маннур, Х.Туфан иҗаты. Тема 20 И.Гази, Ф.Хөсни иҗаты. Г.Әпсәләмов, М.Әмир иҗаты. Ә.Еники, Г.Бәширов иҗаты. Тестирование Тема 21. Кереш лекция. 1960-1985 нче еллар татар әдәбиятына гомуми күзәтү. Тема 22. Татар прозасына гомуми күзәтү. Тема 23. Гомәр Бәширов, Аяз Гыйләҗев, А.Расих иҗатларына гомуми күзәтү. Тема 24. Татар әдәбиятында тарихи тема. Нурихан Фәттахов, М.Хабибуллин Тема 25. Татар әдәбиятында авыл прозасы. М.Мәһдиев, Р.Төхфәтуллин, Э. Еники иҗатлары. Тема 26. 1960-1985 нче еллар татар поэзиясенә гомуми күзәтү. Тема 27. 1960-1985 нче еллар татар драматургиясенә гомуми күзәтү Тема 28. С.Сөләйманова, И. Юзеев тормыш һәм иҗат эшчәнлегенә гомуми күзәтү. Тема 29. Татар поэзиясендә юмор. Г.Афзал, Ш.Галиев иҗатларына гомуми күзәтү Тема 30. Ш.Хөсәенов, Х.Вахит. Н.Исәнбәт тормыш һәм иҗат эшчәнлеге Тема 31. Ю.Әминев, Р.Хәмид тормыш һәм иҗат эшчәнлег Тема 32. Т.Миңнуллин тормыш һәм иҗат эшчәнлегенә гомуми күзәтү. Промежуточная аттестация: Экзамен

2. Критерии оценивания сформированности компетенций

Компетенция	Зачтено			Не зачтено
	Высокий уровень (отлично)	**Средний уровень (хорошо)**	**Низкий уровень (удовлетворительно)**	**Ниже порогового уровня (неудовлетворительно)**
ОПК – 4	Знает принципы осуществления духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей	Знает принципы осуществления духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей, но допускает незначительные ошибки в их применении	Знает некоторые принципы осуществления духовно-нравственного воспитания обучающихся	Не знает принципы осуществления духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей
	Умеет на основе базовых национальных ценностей формировать у обучающихся духовно-нравственные ориентиры в рамках воспитательного процесса	Умеет на основе базовых национальных ценностей формировать у обучающихся духовно-нравственные ориентиры в рамках воспитательного процесса, допуская незначительные неточности в выборе рациональных методов	Умеет на основе базовых национальных ценностей формировать у обучающихся духовно-нравственные ориентиры в рамках воспитательного процесса, допуская типичные ошибки в рассуждениях и выводах	Не умеет на основе базовых национальных ценностей формировать у обучающихся духовно-нравственные ориентиры в рамках воспитательного процесса
	Владеет основными навыками конструирования и реализации процесса духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей	Владеет основными навыками конструирования и реализации процесса духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей, допуская незначительные неточности в выборе рациональных методов	Владеет основными навыками конструирования и реализации процесса духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей, допуская типичные ошибки в рассуждениях и выводах	Не владеет основными навыками конструирования и реализации процесса духовно-нравственного воспитания обучающихся на основе базовых национальных ценностей
УК – 5	Знает законы исторического развития общества	Знает законы исторического развития общества, но допускает незначительные ошибки в их применении	Знает некоторые законы исторического развития общества	Не знает законы исторического развития общества
	Умеет анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в историческом контексте	Умеет анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в историческом контексте, допуская незначительные неточности в выборе рациональных методов	Умеет анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в историческом контексте, допуская типичные ошибки в рассуждениях и	Не умеет анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в историческом контексте

Компетенция	Зачтено			Не зачтено
	Высокий уровень (отлично)	Средний уровень (хорошо)	Низкий уровень (удовлетворительно)	Ниже порогового уровня (неудовлетворительно)
			выводах	
	Владеет навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в историческом контексте	Владеет навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в историческом контексте, допуская незначительные неточности в выборе рациональных методов	Владеет навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в историческом контексте, допуская типичные ошибки в рассуждениях и выводах	Не владеет навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в историческом контексте

3. Распределение оценок за формы текущего контроля и промежуточную аттестацию
Текущий контроль
Устный опрос (Тема №1,2.3,4,5,6.7.8.9,10,11)
Реферат (тема № 12,13,14.15,16,17,19,20)
Тестирование (Тема №21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31)
Промежуточная аттестация – Экзамен

Промежуточная аттестация проводится после завершения изучения дисциплины или ее части в форме, определяемой учебным планом образовательной программы с целью оценить работу обучающегося, степень усвоения теоретических знаний, уровень сформированности компетенций.
Преподаватель, принимающий зачет обеспечивает случайное распределение вариантов экзаменационных (зачетных) заданий между обучающимися с помощью билетов и/или с применением компьютерных технологий; вправе задавать обучающемуся дополнительные вопросы и давать дополнительные задания помимо тех, которые указаны в билете.
Зачет проводится по билетам. В каждом билете два оценочных средства: устный или письменный ответ на вопрос и проверка практических навыков по разработке элементов дистанционного курса.
Устный или письменный ответ
Проверка практических навыков выразительного чтения

Шкала оценок:

Для экзамена:
86-100 - отлично
71-85 - хорошо
56-70 - удовлетворительно
0-55 - неудовлетворительно

4. Оценочные средства, порядок их применения и критерии оценивания
4.1. Оценочные средства текущего контроля
4.1.1. Тестирование по темам 21,22,23,24,25,26,27,28,29, 30, 31
4.1.1.1. Порядок проведения и процедура оценивания
Обучающиеся получают задание по освещению определённых теоретических вопросов или решению задач. Работа выполняется письменно и сдаётся преподавателю. Оцениваются владение материалом по теме работы, аналитические способности, владение методами, умения и навыки, необходимые для выполнения заданий.
4.1.1.2. Критерии оценивания
Баллы в интервале 21-25 от максимальных ставятся, если обучающийся набрал 86% правильных ответов и более.
Баллы в интервале 15-20 от максимальных ставятся, если обучающийся набрал от 71% до 85 % правильных ответов.
Баллы в интервале 11-14 от максимальных ставятся, если обучающийся набрал от 56% до 70% правильных ответов.
Баллы в интервале 0-10 от максимальных ставятся, если обучающийся набрал 55% правильных ответов и менее.
4.1.1.3. Содержание оценочного средства

I - вариант

1. XIX йөздә яшәгән татар халкының аңына, җәмгыять тормышына, мәгърифәт үсешенә уңай тәэсир ясаган нинди тарихи факторлар булган?
а. Беренче рус революциясе;
б. Октябрь революциясе;
в. крепостной хокук бетерелү, Казанда университет ачылу.

2. Бохара әмире тарафыннан үлем җазасына хөкем ителгән мәгърифәтче:
а. Г. Курсави;
б.Ш. Күлтәси;
в. Ә. Каргалый.

3. 1842 елда дөнья күргән «Татар грамматикасы» һәм «Татар хрестоматиясе» исемле китапларның авторы кем?
а. Г.Чокрый;
б.Ш.Мәрҗани;
в. М. Иванов.

4. Татар поэзиясенең дини суфичылык йогынтысыннан реалистик юнәлешкә борылуына кем сәбәпче булган?
а. Г.Кандалый;
б.З.Бигиев;
в. Ш. Мөхәммәдев

5. «Дөньяда сүземез бар?»дигән канатлы сүзләрне кем әйткән?
а. З. Бигиев;
б.З. Һади;
в. М. Акмулла

6. Мәгърифәтчелек хәрәкәте нәрсәдән башлана?
а. завод-фабрика салудан;
б. мәктәп-мәдрәсәләрне реформалаштырудан;
в. гаилә тәрбиясеннән.

7. Беренче татар газетасын кем чыгарган?
а. И. Гаспралы
б.К. Насыйри;
в. Х. Фәезханов

8. «Таңыбыз Чулпаны» кем ул?
а. Ш. Мәрҗани;
б. К. Насыйри;
в. Г. Ильяси.

9. Әбүзәр Дәүләтгильдиев, Гайсә Зурколаков кайсы әсәр геройлары?
а. «Яфрак асты яки Мәкәрҗә ярминкәсе»
б.«Бәхетсез егет»
в. «Хисаметдин менла».

10. Мәгърифәтче язучылар тискәре геройларны сурәтләгәннәр?
а. укымаган, надан итеп;
б.мулла гаиләсеннән чыккан итеп;
в. гаилә һәм мәктәп тәрбиясе җимеше итеп.

11. XIX гасырдагы мәгърифәтчелек реализмына хас сыйфатлар нинди?
а. тормышны тәнкыйтьләү,
б.үгет-нәсихәтчелекнең зур урын тотуы;
в. русча өйрәнергә кушу

12. Казанда беренче гимназия кайчан ачыла?
а. 1861;
б.1883;
в. 1759 елда.

13. Казан гимназиясендә татар теле кайчан укытыла башлый?
а. 1785;
б.1769;
в. 1807 елда.

14. «Асар» («Эзләр») китабын кем язган?
а. Г.Исхакый;
б. Ш. Мәрҗани;
в. Р. Фәхреддинов.

15. Бу әсәрләрнең кайсысын Ш. Мәрҗани язган?
а. «Аурупа сәяхәтнамәсе»;

б. «Мавәраэннәһердә сәяхәт»;
в. « Мөстәфадел-әхбар фи әхвале Казан вә Болгар» .

16. « Бәхетсез кыз», «Бәхетле кыз» әсәрләренең авторы?
а. Г.Камал;
б.Ф.Халиди;
в. З.Һади.

17. «Мәдхе Казан» әсәрен кем язган?
а. М.Акмулла;
б. Г.Чокрый;
в. Г.Кандалый.

18. «Иген икмәк бирер икмәк, Белеп иксәң, бирер күпләп», дигән канатлы сүзләрнең авторы кем?
а. М. Акмулла;
б. Г.Чокрый;
в. Г. Кандалый.

19. Г.Чокрый һәм М. Акмулланың остазы кем?
а. Ә.Каргалый;
б. Г.Кандалый;
в. Ш.Зәки.

20. «Диване хикәяте татар» хрестоматиясен төзегән автор?
а. Ә.Каргалый;
б.С.Кукляшев;
в. Х.Фәезханов.

21. Беренче реалистик роман авторы кем?
а. З. Бигиев;
б.М. Акъегет;
в.З. Һади.

22. Туган телнең “ике канатын” да үстерү мәсьәләсен кем күтәреп чыга?
а. Ф. Халиди;
б. Ф. Кәрими;
в. К. Нарыйри.

23. Әлеге канатлы сүзләр кем тарафыннан әйтелгән?
«Якутлар – табыладыр вакыт белән, Вакытлар табылмыйдыр якут белән»
а. М. Акмулла;
б. Г. Кандалый;
в. Г. Чокрый

24. Мәгърифәтчелекнең төп асылы нидән гыйбарәт?
а. китап басу;
б. һөнәрчелек белән шөгыльләнү;
в. дөньяви фәннәр укыту, укытуның метод-ысулларын үзгәртү.

25. Бакча сарай шәһәре башлыгы итеп сайланган мәгърифәтче?
а. Ф.Кәрими;
б. И. Гаспралы;
в. Ш. Рәмиев.

II - вариант

1. Бакча сарай шәһәре башлыгы итеп сайланган мәгърифәтче?
а. Ф.Кәрими;
б. И. Гаспралы;
в. Ш. Рәмиев.

2. Әлеге канатлы сүзләр кем тарафыннан әйтелгән?
«Якутлар – табыладыр вакыт белән, Вакытлар табылмыйдыр якут белән»
а. М. Акмулла;
б. Г. Кандалый;
в. Г. Чокрый

3. 1842 елда дөнья күргән «Татар грамматикасы» һәм «Татар хрестоматиясе» исемле китапларның авторы кем?
а. Г.Чокрый;
б.Ш.Мәрҗани;
в. М. Иванов.

4. Татар поэзиясенең дини суфичылык йогынтысыннан реалистик юнәлешкә борылуына кем сәбәпче булган?
а. Г.Кандалый;
б.З.Бигиев;
в. Ш. Мөхәммәдев

5. «Дөньяда сүземез бар?»дигән канатлы сүзләрне кем әйткән?
а. З. Бигиев;
б.З. Һади;
в. М. Акмулла

6. Мәгърифәтчелек хәрәкәте нәрсәдән башлана?
а. завод-фабрика салудан;
б. мәктәп-мәдрәсәләрне реформалаштырудан;
в. гаилә тәрбиясеннән.

7. Беренче татар газетасын кем чыгарган?
а. И. Гаспралы
б.К. Насыйри;
в. Х. Фәезханов

8. «Таңыбыз Чулпаны» кем ул?
а. Ш. Мәрҗани;
б. К. Насыйри;
в. Г. Ильяси.

9. Әбүзәр Дәүләтгильдиев, Гайсә Зурколаков кайсы әсәр геройлары?
а. «Яфрак асты яки Мәкәрҗә ярминкәсе»
б.«Бәхетсез егет»
в. «Хисаметдин менла».

10. Мәгърифәтче язучылар тискәре геройларны сурәтләгәннәр?
а. укымаган, надан итеп;
б.мулла гаиләсеннән чыккан итеп;
в. гаилә һәм мәктәп тәрбиясе җимеше итеп.

11. XIX гасырдагы мәгърифәтчелек реализмына хас сыйфатлар нинди?
а. тормышны тәнкыйтьләү,
б.үгет-нәсихәтчелекнең зур урын тотуы;
в. русча өйрәнергә кушу

12. Казанда беренче гимназия кайчан ачыла?
а. 1861;
б.1883;
в. 1759 елда.

13. Казан гимназиясендә татар теле кайчан укытыла башлый?
а. 1785;
б.1769;
в. 1807 елда.

14. «Асар» («Эзләр») китабын кем язган?
а. Г.Исхакый;
б. Ш. Мәрҗани;
в. Р. Фәхреддинов.

15. Бу әсәрләрнең кайсысын Ш. Мәрҗани язган?
а. «Аурупа сәяхәтнамәсе»;
б. «Мавәраэннәһердә сәяхәт»;
в. « Мөстәфадел-әхбар фи әхвале Казан вә Болгар» .

16. « Бәхетсез кыз», «Бәхетле кыз» әсәрләренең авторы?
а. Г.Камал;
б.Ф.Халиди;
в. З.Һади.

17. «Мәдхе Казан» әсәрен кем язган?
а. М.Акмулла;
б. Г.Чокрый;
в. Г.Кандалый.

18. «Иген икмәк бирер икмәк, Белеп иксәң, бирер күпләп», дигән канатлы сүзләрнең авторы кем?
а. М. Акмулла;
б. Г.Чокрый;

в. Г. Кандалый.

19. Г.Чокрый һәм М. Акмулланың остазы кем?
а. Ә.Каргалый;
б. Г.Кандалый;
в. Ш.Зәки.

20. «Диване хикәяте татар» хрестоматиясен төзегән автор?
а. Ә.Каргалый;
б.С.Кукляшев;
в. Х.Фәезханов.

21. Беренче реалистик роман авторы кем?
а. З. Бигиев;
б.М. Акъегет;
в.З. Һади.

22. Туган телнең “ике канатын” да үстерү мәсьәләсен кем күтәреп чыга?
а. Ф. Халиди;
б. Ф. Кәрими;
в. К. Нарыйри.

23. Бохара әмире тарафыннан үлем җазасына хөкем ителгән мәгърифәтче:
а. Г. Курсави;
б.Ш. Күлтәси;
в. Ә. Каргалый.

24. Мәгърифәтчелекнең төп асылы нидән гыйбарәт?
а. китап басу;
б. һөнәрчелек белән шөгыльләнү;
в. дөньяви фәннәр укыту, укытуның метод-ысулларын үзгәртү.

25. XIX йөздә яшәгән татар халкының аңына, җәмгыять тормышына, мәгърифәт үсешенә уңай тәэсир ясаган нинди тарихи факторлар булган?
а. Беренче рус революциясе;
б. Октябрь революциясе;
в. крепостной хокук бетерелү, Казанда университет ачылу.

I вариант

1. Г.Камалның туган елы
а. 1859
б. 1878
в. 1880
г. 1879

2. Г.Камал белем алмаган мәдрәсә.
а. Күл буе мәдрәсәсе
б. «Мөхәммәдия»
в. «Халидия»
г. «Госмания»

3. Г.Камалның иҗади һәм шәхси якын дусты.
а. Ш.Мөхәммәдяров
б. Ш.Бабич
в. М.Гафури
г. Г.Тукай

4. Г.Камал мөхәррирлек иткән газета.
а. «Йолдыз»
б. «Азат халык»
в. «Вакыт»
г. «Таң йолдызы»

5. Г.Камалның тәнкыйди язмаларына киң урын биргән матбугат органы.
а. «Казан мөхбире»
б. «Таң йолдызы»
в. «Йолдыз»
г. «Кояш»

6. Г.Камал эшләгән сатирик журнал.
а. «Карчыга»
б. «Ялт-Йолт»
в. «Туп»

г. «Әлгасрелҗәдит»

7. Г.Камалның Казанда беренче тапкыр рәсми төстә уйналган пьесасы.
а. «Бәхетсез егет»
б. «Беренче театр»
в. «Банкрот»
г. «Уйнаш»

8. Г.Камалның вакыйга һәм урын берлеге сакланган әсәре.
а. «Бәхетсез егет»
б. «Безнең шәһәрнең серләре»
в. «Беренче театр»

9. «Бәхетсез егет» драмасында күтәрелгән мәсьәлә
а. хатын-кыз азатлыгы
б. милләт язмышы
в. тәрбия, әхлак
г. сыйнфый көрәш

10. «Бүләк өчен» комедиясенең каһарманы.
а. Гафифә
б. Гарифә
в. Хәмидә
г. Җәмилә

11. XX йөз башы татар әдәбиятының хронологик чикләре.
а. 1901-1917
б. 1905-1918
в.1895-1917
г.1908-1917

12. XX йөз башында нәшер ителгән иң озын гомерле газета.
а. «Фикер»
б. «Вакыт»
в. «Йолдыз»
г. «Тормыш»

13. Тәнкыйди реализм агымының билгесе.
а. кеше яшәешен тасвирлауның рухи принцибы
б. типик характерлар типик хәлгә куелу
в. кешене яшәеш алдында кечкенә һәм көчсез итеп сурәтләү
г. геройның бер сыйфатын гипербола дәрәҗәсенә җиткереп зурайтып сурәтләү

14. Аталар һәм балалар тартышы сурәтләнмәгән әсәр.
а. «Алдым-бирдем»
б. «Тигезсезләр»
в. «Яшьләр»
г. «Ике фикер»

15. Халыкчылык идеясе гәүдәләнмәгән әсәр.
а. «Мөгаллим»
б. «Мөгаллимә»
в. «Алдым-бирдем»
г. «Теләнче кыз»

16. Г.Тукай иҗатына хас сыйфат түгел.
а. миллилек
б. халыкчанлык
в. халыкчылык
г. Гыйсъянчылык

17. Реалистик поэзия вәкиле.
а. Ш.Бабич
б. С.Рәмиев
в. М.Гафури
г. С.Сүнчәләй

18. Төркиядә белем алган әдип.
а. М.Фәйзи
б. Г.Ибраһимов
в. Дәрдемәнд
г. С.Сүнчәләй

19. Ш.Камал иҗатында очрамый.
а. повесть
б. хикәя
в. фельетон
д. комедия

20. Тукай шигъри мәктәбе вәкиле түгел.
а. С.Сүнчәләй
б. З.Бурнашева
в. Дәрдемәнд
г. Ш.Бабич

21. Милләткә хезмәт итү хакына үз мәхәббәтеннән баш тарткан герой.
а. Зөләйха «Яшь гомер»
б. Рөкыя «Тигезсезләр»
в. Галия «Алдым-бирдем»
г. Шакирә «Тартышу»
д. Фатыйма «Мөгаллимә»

22. Иҗатында татар зыялы яшьләр тормышы калку сурәтләнгән әдип.
а. Г.Ибраһимов
б. С.Рәмиев
в. Ф.Әмирхан
г. К.Тинчурин

23. К.Тинчуринның «Беренче чәчәкләр» драмасының төп темасы.
а. табигать матурлыгы
б. мәхәббәт тарихы
в. татар зыялы яшьләренең рухи-фикри эзләнүләре
г. сыйнфый көрәш вакыйгалары

24. Сугыш темасын калку гәүдәләндергән әдип.
а. С.Сүнчәләй
б. Ш.Бабич
в. М.Гафури
г. Н.Думави

25. Традицион шигырь калыбын җимерүче шагыйрь.
а. Г.Тукай
б. С.Рәмиев
в. Ш.Бабич
г) Н.Думави

II вариант

1. Г.Камалның иҗади һәм шәхси якын дусты.
а. Ш.Мөхәммәдяров
б. Ш.Бабич
в. М.Гафури
г. Г.Тукай

2. Г.Камал мөхәррирлек иткән газета.
а. «Йолдыз»
б. «Азат халык»
в. «Вакыт»
г. «Таң йолдызы»

3. Г.Камалның туган елы
а. 1859
б. 1878
в. 1880
г. 1879

4. Г.Камал белем алмаган мәдрәсә.
а. Күл буе мәдрәсәсе
б. «Мөхәммәдия»
в. «Халидия»
г. «Госмания»

5. Г.Камалның Казанда беренче тапкыр рәсми төстә уйналган пьесасы.
а. «Бәхетсез егет»
б. «Беренче театр»
в. «Банкрот»

г. «Уйнаш»

6. Г.Камалның вакыйга һәм урын берлеге сакланган әсәре.
а. «Бәхетсез егет»
б. «Безнең шәһәрнең серләре»
в. «Беренче театр»

7. Г.Камалның тәнкыйди язмаларына киң урын биргән матбугат органы.
а. «Казан мөхбире»
б. «Таң йолдызы»
в. «Йолдыз»
г. «Кояш»

8. Г.Камал эшләгән сатирик журнал.
а. «Карчыга»
б. «Ялт-Йолт»
в. «Туп»
г. «Әлгасрелҗәдит»

9. XX йөз башы татар әдәбиятының хронологик чикләре.
а. 1901-1917
б. 1905-1918
в.1895-1917
г.1908-1917

10. XX йөз башында нәшер ителгән иң озын гомерле газета.
а. «Фикер»
б. «Вакыт»
в. «Йолдыз»
г. «Тормыш»

11. «Бәхетсез егет» драмасында күтәрелгән мәсьәлә
а. хатын-кыз азатлыгы
б. милләт язмышы
в. тәрбия, әхлак
г. сыйнфый көрәш

12. «Бүләк өчен» комедиясенең каһарманы.
а. Гафифә
б. Гарифә
в. Хәмидә
г. Җәмилә

13. Халыкчылык идеясе гәүдәләнмәгән әсәр.
а. «Мөгаллим»
б. «Мөгаллимә»
в. «Алдым-бирдем»
г. «Теләнче кыз»

14. Г.Тукай иҗатына хас сыйфат түгел.
а. миллилек
б. халыкчанлык
в. халыкчылык
г. Гыйсъянчылык

15. Тәнкыйди реализм агымының билгесе.
а. кеше яшәешен тасвирлауның рухи принцибы
б. типик характерлар типик хәлгә куелу
в. кешене яшәеш алдында кечкенә һәм көчсез итеп сурәтләү
г. геройның бер сыйфатын гипербола дәрәҗәсенә җиткереп зурайтып сурәтләү

16. Аталар һәм балалар тартышы сурәтләнмәгән әсәр.
а. «Алдым-бирдем»
б. «Тигезсезләр»
в. «Яшьләр»
г. «Ике фикер»

17. Ш.Камал иҗатында очрамый.
а. повесть
б. хикәя
в. фельетон
д. комедия

18. Тукай шигъри мәктәбе вәкиле түгел.
а. С.Сүнчәләй
б. З.Бурнашева
в. Дәрдемәнд
г. Ш.Бабич

19. Реалистик поэзия вәкиле.
а. Ш.Бабич
б. С.Рәмиев
в. М.Гафури
г. С.Сүнчәләй

20. Төркиядә белем алган әдип.
а. М.Фәйзи
б. Г.Ибраһимов
в. Дәрдемәнд
г. С.Сүнчәләй

21. К.Тинчуринның «Беренче чәчәкләр» драмасының төп темасы.
а. табигать матурлыгы
б. мәхәббәт тарихы
в. татар зыялы яшьләренең рухи-фикри эзләнүләре
г. сыйнфый көрәш вакыйгалары

22. Сугыш темасын калку гәүдәләндергән әдип.
а. С.Сүнчәләй
б. Ш.Бабич
в. М.Гафури
г. Н.Думави

23. Традицион шигырь калыбын җимерүче шагыйрь.
а. Г.Тукай
б. С.Рәмиев
в. Ш.Бабич
г) Н.Думави

24. Милләткә хезмәт итү хакына үз мәхәббәтеннән баш тарткан герой.
а. Зөләйха «Яшь гомер»
б. Рөкыя «Тигезсезләр»
в. Галия «Алдым-бирдем»
г. Шакирә «Тартышу»
д. Фатыйма «Мөгаллимә»

25. Иҗатында татар зыялы яшьләр тормышы калку сурәтләнгән әдип.
а. Г.Ибраһимов
б. С.Рәмиев
в. Ф.Әмирхан
г. К.Тинчурин

I вариант

1. М.Җәлилнең әсирлеккә алынган елы
а. 1942
б. 1945
в. 1943

2. М.Җәлилнең гомер юлы
а. 1909-1945
б. 1919-1968
в. 1906-0944
г. 1903-1958

3. Х.Туфан иҗатының чорларга бүленеше
а. 20-60 нчы еллар; 60-81 нче еллар
б. 20-30 нчы еллар; 40-50 нчы еллар; 60-81 нче еллар
в. 20 нче еллар; 30 нчы еллар; 40-60 нчы еллар; 60-81 нче еллар

4. Ә. Давыдов ... традицияләрен дәвам итүче
а. Маяковский, Такташ
б. Пушкин, Тукай
в. Җәлил, Такташ

5. А.Твардовскийның “Киңлекләр” поэмасын татарчага тәрҗемә итүче
а. Ә.Давыдов
б.С.Хәким

в. С.Баттал

6. М.Горькийның “Ана” романы белән аваздаш әсәре
а. К.Нәҗми “Якты сукмак”
б. К.Нәҗми “Кояшлы яңгыр”
в. К.Нәҗми “Язгы җилләр

7. Советлар Союзы Герое һәм Ленин премиясе алган шагыйрь
а. Ә.Давыдов
б. Ф.Кәрим
в. С.Баттал
г. М.Җәлил

8. Сугыш чоры поэзиясендә ... ел урталарыннан үзгәреш барлыкка килә
а. 1943 ел урталарыннан
б. 1941 ел урталарыннан
в. 1942 ел урталарыннан

9. Ф.Кәримнең сугыш чоры иҗатына хас үзенчәлек
а. яшәү һәм үлем турында фәлсәфи уйлану
б. социалистик хезмәт, совет кешесенең гуманлыгы
в. тоткынлыкның ачы газабы

10. Барыгыз болынга, балалар!
Йөгерегез, уйнагыз, көлегез!
Бу шигырь юллары ... М.Җәлилнең шигыреннән алынган
а. “Болында”
б. “Уен”
в. “Чәчәкләр”

11. М.Җәлилнең “Дуска” шигыре багышланган шәхес
а. Г.Кашшаф
б. хатыны Әминә
в. А.Алиш

12. М.Җәлилнең “Кошчык” шигырендә җыр һәм кошчык образының әдәби төре
а. метафора
б. эпитет
в. аллегория
г. символ

13. Ф.Хөснинең “Йөзек кашы” повестындагы төп каршылык
а. Айдарның үз эчендә
б. Вәсилә – Госман
в. Айдар – Вәсилә
г. Айдар – Госман

14. А.Шамовның героинясы Рәүфәнең язмышы Г.Ибраһимов әсәрендәге ….героинясын хәтерләтә
а. “Татар хатыны ниләр күрми”, Гөлбану
б. “Яшь йөрәкләр”, Мәрьям
в. “Казакъ кызы”, Карлыгачсылу

15. Р.Ишморатның “Кайту” (1942) пьесасындагы сугыштан кайткан герой
а. Хәмит
б. Ирбулат
в. Сабир Яруллин
г. Ильяс

16. Х.Туфанның “Кулын канга батырса да ...” шигырендә аталган шәхесләр
а. Пушкин, Тукай
б. Пушкин, Җәлил
в. Тукай, Җәлил

17. 1940-50 нче елларда Х.Туфан иҗатында яңа тип строфа төзелеше
а. беренче һәм бишенче юлларның кабатлануы
б. дүртенче һәм бишенче юллар кабатлана
в. өченче һәм дүртенче юллар кабатлана

18. Х.Туфанның ”Киек каз” шигырендә төп композицион принцип
а. көчәйтү
б.кабатлау
в. монтаж
г. каршы кую

19. Г.Бәшировның “Намус” романындагы пафос төре
а. комик
б. драматик
в. героик
г.трагик

20. Ә.Фәйзинең “Тукай” романының жанр формасы
а. тарихи-биографик роман
б. социаль-тарихи роман
в. тарихи роман
г. тарихи-революцион

21. Н. Исәнбәтнең “Хуҗа Насретдин” комедиясендәге конфликтның төп сәбәбе
а. Хуҗаның тапкырлыгы, зирәклеге
б. халыкның ризыгын ашаучы фил

22. М.Җәлилнең “Сандугач һәм чишмә” әсәренең жанры
а. баллада
ә) поэма
б) шигырь

23.М.Җәлилнең “Алтынчәч”, “Илдар” либреттосына көй язган композитор
а. М.Мозаффаров
б. С.Сәйдәшев
в. Н.Җиһанов

24. “Хөкем алдыннан” дигән картинаның авторы
а. Л.Фәттахов
б. Х.Якупов
в. Ф.Якупов

25. 13 яшьлек М.Җәлил шигырьләре басылып чыккан имза
а. Җәлил
б. Кечкенә Җәлил
в. Муса
г. М.Җ.

II вариант

1. Х.Туфан иҗатының чорларга бүленеше
а. 20-60 нчы еллар; 60-81 нче еллар
б. 20-30 нчы еллар; 40-50 нчы еллар; 60-81 нче еллар
в. 20 нче еллар; 30 нчы еллар; 40-60 нчы еллар; 60-81 нче еллар

2. Ә. Давыдов ... традицияләрен дәвам итүче
а. Маяковский, Такташ
б. Пушкин, Тукай
в. Җәлил, Такташ

3. М.Җәлилнең әсирлеккә алынган елы
а. 1942
б. 1945
в. 1943

4. М.Җәлилнең гомер юлы
а. 1909-1945
б. 1919-1968
в. 1906-0944
г. 1903-1958

5. Советлар Союзы Герое һәм Ленин премиясе алган шагыйрь
а. Ә.Давыдов
б. Ф.Кәрим
в. С.Баттал
г. М.Җәлил

6. Сугыш чоры поэзиясендә ... ел урталарыннан үзгәреш барлыкка килә
а. 1943 ел урталарыннан
б. 1941 ел урталарыннан
в. 1942 ел урталарыннан

7. А.Твардовскийның “Киңлекләр” поэмасын татарчага тәрҗемә итүче
а. Ә.Давыдов
б.С.Хәким

в. С.Баттал

8. М.Горькийның “Ана” романы белән аваздаш әсәре
а. К.Нәҗми “Якты сукмак”
б. К.Нәҗми “Кояшлы яңгыр”
в. К.Нәҗми “Язгы җилләр

9. М.Җәлилнең “Дуска” шигыре багышланган шәхес
а. Г.Кашшаф
б. хатыны Әминә
в. А.Алиш

10. М.Җәлилнең “Кошчык” шигырендә җыр һәм кошчык образының әдәби төре
а. метафора
б. эпитет
в. аллегория
г. символ

11. Ф.Кәримнең сугыш чоры иҗатына хас үзенчәлек
а. яшәү һәм үлем турында фәлсәфи уйлану
б. социалистик хезмәт, совет кешесенең гуманлыгы
в. тоткынлыкның ачы газабы

12. Барыгыз болынга, балалар!
Йөгерегез, уйнагыз, көлегез!
Бу шигырь юллары ... М.Җәлилнең шигыреннән алынган
а. “Болында”
б. “Уен”
в. “Чәчәкләр”

13. Р.Ишморатның “Кайту” (1942) пьесасындагы сугыштан кайткан герой
а. Хәмит
б. Ирбулат
в. Сабир Яруллин
г. Ильяс

14. Х.Туфанның “Кулын канга батырса да ...” шигырендә аталган шәхесләр
а. Пушкин, Тукай
б. Пушкин, Җәлил
в. Тукай, Җәлил

15. Ф.Хөснинең “Йөзек кашы” повестындагы төп каршылык
а. Айдарның үз эчендә
б. Вәсилә – Госман
в. Айдар – Вәсилә
г. Айдар – Госман

16. А.Шамовның героинясы Рәүфәнең язмышы Г.Ибраһимов әсәрендәге ….героинясын хәтерләтә
а. “Татар хатыны ниләр күрми”, Гөлбану
б. “Яшь йөрәкләр”, Мәрьям
в. “Казакъ кызы”, Карлыгачсылу

17. Г.Бәшировның “Намус” романындагы пафос төре
а. комик
б. драматик
в. героик
г.трагик

18. Ә.Фәйзинең “Тукай” романының жанр формасы
а. тарихи-биографик роман
б. социаль-тарихи роман
в. тарихи роман
г. тарихи-революцион

19. 1940-50 нче елларда Х.Туфан иҗатында яңа тип строфа төзелеше
а. беренче һәм бишенче юлларның кабатлануы
б. дүртенче һәм бишенче юллар кабатлана
в. өченче һәм дүртенче юллар кабатлана

20. Х.Туфанның ”Киек каз” шигырендә төп композицион принцип
а. көчәйтү
б.кабатлау
в. монтаж

г. каршы кую

21.М.Җәлилнең “Алтынчәч”, “Илдар” либреттосына көй язган композитор
а. М.Мозаффаров
б. С.Сәйдәшев
в. Н.Җиһанов

22. “Хөкем алдыннан” дигән картинаның авторы
а. Л.Фәттахов
б. Х.Якупов
в. Ф.Якупов

23. 13 яшьлек М.Җәлил шигырьләре басылып чыккан имза
а. Җәлил
б. Кечкенә Җәлил
в. Муса
г. М.Җ.

24. Н. Исәнбәтнең “Хуҗа Насретдин” комедиясендәге конфликтның төп сәбәбе
а. Хуҗаның тапкырлыгы, зирәклеге
б. халыкның ризыгын ашаучы фил

25. М.Җәлилнең “Сандугач һәм чишмә” әсәренең жанры
а. баллада
ә) поэма
б) шигырь

I вариант

1. М.Җәлилнең “Моабит дәфтәрләр”енә тупланган шигырьләрнең саны ...
а) 95
б) 1010
в) 110
г) 94

2. “Моабит дәфтәрләр”ен беренче татар Язучылар берлегенә кайтарган шәхес
а) Андре Тимерманс
б) Нигъмәт Терегулов

3. Ф.Хөснинең “Утызынчы ел” (1961) романы ... романына барып тоташа
а) “Җәй башы”
б) “Авыл өстендә йолдызлар”
в) “Җир тыңлый“
г) “Җәяүле кеше сукмагы”

4. Ә. Давыдов ... традицияләрен дәвам итүче
а. Маяковский, Такташ
б. Пушкин, Тукай
в. Җәлил, Такташ

5. А.Твардовскийның “Киңлекләр” поэмасын татарчага тәрҗемә итүче
а. Ә.Давыдов
б.С.Хәким
в. С.Баттал

6. М.Горькийның “Ана” романы белән аваздаш әсәре
а. К.Нәҗми “Якты сукмак”
б. К.Нәҗми “Кояшлы яңгыр”
в. К.Нәҗми “Язгы җилләр

7. Советлар Союзы Герое һәм Ленин премиясе алган шагыйрь
а. Ә.Давыдов
б. Ф.Кәрим
в. С.Баттал
г. М.Җәлил

8. Сугыш чоры поэзиясендә ... ел урталарыннан үзгәреш барлыкка килә
а. 1943 ел урталарыннан
б. 1941 ел урталарыннан
в. 1942 ел урталарыннан

9. Ф.Кәримнең сугыш чоры иҗатына хас үзенчәлек

а. яшәү һәм үлем турында фәлсәфи уйлану
б. социалистик хезмәт, совет кешесенең гуманлыгы
в. тоткынлыкның ачы газабы

10. Барыгыз болынга, балалар!
Йөгерегез, уйнагыз, көлегез!
Бу шигырь юллары ... М.Җәлилнең шигыреннән алынган
а. “Болында”
б. “Уен”
в. “Чәчәкләр”

11. М.Җәлилнең “Дуска” шигыре багышланган шәхес
а. Г.Кашшаф
б. хатыны Әминә
в. А.Алиш

12. М.Җәлилнең “Кошчык” шигырендә җыр һәм кошчык образының әдәби төре
а. метафора
б. эпитет
в. аллегория
г. символ

13. Ф.Хөснинең “Йөзек кашы” повестындагы төп каршылык
а. Айдарның үз эчендә
б. Вәсилә – Госман
в. Айдар – Вәсилә
г. Айдар – Госман

14. А.Шамовның героинясы Рәүфәнең язмышы Г.Ибраһимов әсәрендәге ….героинясын хәтерләтә
а. “Татар хатыны ниләр күрми”, Гөлбану
б. “Яшь йөрәкләр”, Мәрьям
в. “Казакъ кызы”, Карлыгачсылу

15. Р.Ишморатның “Кайту” (1942) пьесасындагы сугыштан кайткан герой
а. Хәмит
б. Ирбулат
в. Сабир Яруллин
г. Ильяс

16. Х.Туфанның “Кулын канга батырса да ...” шигырендә аталган шәхесләр
а. Пушкин, Тукай
б. Пушкин, Җәлил
в. Тукай, Җәлил

17. 1940-50 нче елларда Х.Туфан иҗатында яңа тип строфа төзелеше
а. беренче һәм бишенче юлларның кабатлануы
б. дүртенче һәм бишенче юллар кабатлана
в. өченче һәм дүртенче юллар кабатлана

18. Х.Туфанның ”Киек каз” шигырендә төп композицион принцип
а. көчәйтү
б.кабатлау
в. монтаж
г. каршы кую

19. Г.Бәшировның “Намус” романындагы пафос төре
а. комик
б. драматик
в. героик
г.трагик

20. Ә.Фәйзинең “Тукай” романының жанр формасы
а. тарихи-биографик роман
б. социаль-тарихи роман
в. тарихи роман
г. тарихи-революцион

21. Н. Исәнбәтнең “Хуҗа Насретдин” комедиясендәге конфликтның төп сәбәбе
а. Хуҗаның тапкырлыгы, зирәклеге
б. халыкның ризыгын ашаучы фил

22. М.Җәлилнең “Сандугач һәм чишмә” әсәренең жанры
а. баллада

ә) поэма
б) шигырь

23.М.Җәлилнең “Алтынчәч”, “Илдар” либреттосына көй язган композитор
а. М.Мозаффаров
б. С.Сәйдәшев
в. Н.Җиһанов

24. “Хөкем алдыннан” дигән картинаның авторы
а. Л.Фәттахов
б. Х.Якупов
в. Ф.Якупов

25. 13 яшьлек М.Җәлил шигырьләре басылып чыккан имза
а. Җәлил
б. Кечкенә Җәлил
в. Муса
г. М.Җ.

II вариант

1. Ф.Хөснинең “Утызынчы ел” (1961) романы ... романына барып тоташа
а) “Җәй башы”
б) “Авыл өстендә йолдызлар”
в) “Җир тыңлый“
г) “Җәяүле кеше сукмагы”

2. Ә. Давыдов ... традицияләрен дәвам итүче
а. Маяковский, Такташ
б. Пушкин, Тукай
в. Җәлил, Такташ

3. М.Җәлилнең “Моабит дәфтәрләр”енә тупланган шигырьләрнең саны ...
а) 95
б) 1010
в) 110
г) 94

4. “Моабит дәфтәрләр”ен беренче татар Язучылар берлегенә кайтарган шәхес
а) Андре Тимерманс
б) Нигъмәт Терегулов

5. Советлар Союзы Герое һәм Ленин премиясе алган шагыйрь
а. Ә.Давыдов
б. Ф.Кәрим
в. С.Баттал
г. М.Җәлил

6. Сугыш чоры поэзиясендә ... ел урталарыннан үзгәреш барлыкка килә
а. 1943 ел урталарыннан
б. 1941 ел урталарыннан
в. 1942 ел урталарыннан

7. А.Твардовскийның “Киңлекләр” поэмасын татарчага тәрҗемә итүче
а. Ә.Давыдов
б.С.Хәким
в. С.Баттал

8. М.Горькийның “Ана” романы белән аваздаш әсәре
а. К.Нәҗми “Якты сукмак”
б. К.Нәҗми “Кояшлы яңгыр”
в. К.Нәҗми “Язгы җилләр

9. М.Җәлилнең “Дуска” шигыре багышланган шәхес
а. Г.Кашшаф
б. хатыны Әминә
в. А.Алиш

10. М.Җәлилнең “Кошчык” шигырендә җыр һәм кошчык образының әдәби төре
а. метафора
б. эпитет
в. аллегория

г. символ

11. Ф.Кәримнең сугыш чоры иҗатына хас үзенчәлек
а. яшәү һәм үлем турында фәлсәфи уйлану
б. социалистик хезмәт, совет кешесенең гуманлыгы
в. тоткынлыкның ачы газабы

12. Барыгыз болынга, балалар!
Йөгерегез, уйнагыз, көлегез!
Бу шигырь юллары ... М.Җәлилнең шигыреннән алынган
а. “Болында”
б. “Уен”
в. “Чәчәкләр”

13. Р.Ишморатның “Кайту” (1942) пьесасындагы сугыштан кайткан герой
а. Хәмит
б. Ирбулат
в. Сабир Яруллин
г. Ильяс

14. Х.Туфанның “Кулын канга батырса да ...” шигырендә аталган шәхесләр
а. Пушкин, Тукай
б. Пушкин, Җәлил
в. Тукай, Җәлил

15. Ф.Хөснинең “Йөзек кашы” повестындагы төп каршылык
а. Айдарның үз эчендә
б. Вәсилә – Госман
в. Айдар – Вәсилә
г. Айдар – Госман

16. А.Шамовның героинясы Рәүфәнең язмышы Г.Ибраһимов әсәрендәге ….героинясын хәтерләтә
а. “Татар хатыны ниләр күрми”, Гөлбану
б. “Яшь йөрәкләр”, Мәрьям
в. “Казакъ кызы”, Карлыгачсылу

17. Г.Бәшировның “Намус” романындагы пафос төре
а. комик
б. драматик
в. героик
г.трагик

18. Ә.Фәйзинең “Тукай” романының жанр формасы
а. тарихи-биографик роман
б. социаль-тарихи роман
в. тарихи роман
г. тарихи-революцион

19. 1940-50 нче елларда Х.Туфан иҗатында яңа тип строфа төзелеше
а. беренче һәм бишенче юлларның кабатлануы
б. дүртенче һәм бишенче юллар кабатлана
в. өченче һәм дүртенче юллар кабатлана

20. Х.Туфанның ”Киек каз” шигырендә төп композицион принцип
а. көчәйтү
б.кабатлау
в. монтаж
г. каршы кую

21.М.Җәлилнең “Алтынчәч”, “Илдар” либреттосына көй язган композитор
а. М.Мозаффаров
б. С.Сәйдәшев
в. Н.Җиһанов

22. “Хөкем алдыннан” дигән картинаның авторы
а. Л.Фәттахов
б. Х.Якупов
в. Ф.Якупов

23. 13 яшьлек М.Җәлил шигырьләре басылып чыккан имза
а. Җәлил
б. Кечкенә Җәлил

в. Муса
г. М.Җ.

24. Н. Исәнбәтнең “Хуҗа Насретдин” комедиясендәге конфликтның төп сәбәбе
а. Хуҗаның тапкырлыгы, зирәклеге
б. халыкның ризыгын ашаучы фил

25. М.Җәлилнең “Сандугач һәм чишмә” әсәренең жанры
а. баллада
ә) поэма
б) шигырь

I вариант

1. Гариф Ахуновның кайсы әсәрендә Нурия образы бар.
а) Чикләвек төше;
б) Идел кызы;
в) Хәзинә.
2. Йә, нишлибез соң гөлкәйләрем Болай булгач, безнең бодай орлыгыбыз җитми бит... реплика Г.Бәшировның кайсы әсәреннән алынган.
а) Җидегән чишмә;
б) Намус;
в) Туган ягым яшел бишек.
3. Өч аршин җир повестендә кем Карачура авылына кайта.
а) Инсаф;
б) Мирвәли;
в) Әхмулла.
4. Мөхәммәт Мәһдиевнең әсәрендә Ата кара тараканның кан әйләнешеу әйтә алмаган герой:
а) Әлтафи;
б) Әркәшә;
в) Зарифуллин.
5. Кол Гали, Бала күңеле далада әсәрләренең авторы кем.
а) Р.Батулла;
б) Н.Исәнбәт;
в) Н.Фәттах.
6. Н.Фәттахның Бала күңеле далада нинди жанрдагы әсәр.
а) пьеса;
б) роман;
в) поэма.
7. Р.Мөхәммәдиевнең Истәлек өчен Гыйлемханга повесте ничек тәмамлана.
а) Гыйлемхан дәү апасы белән бергә авылында яшәп кала;
б) Гыйлемхан хатыны һәм балалары янына шәһәргә китә;
в) Гыйлемхан эзсез югала.
8. Хәзинә романындагы Кәримнең яшь чагында яратып йөргән кыз исеме.
а) Мөнәвәрә;
б) Сәгыйдә;
в) Шәмсия;
г) Миләүшә.
9. Г.Ахунов Хуҗалар романының төп герое
а) Арслан;
б) Кәрим;
в) Шәвәли;
г) Фирүзә.
10. Гомәр Бәширов язган автобиографик әсәр:
а) Намус;
б) Сиваш;
в) Туган ягым яшел бишек.
11. Р.Төхфәтуллинның Авылдашым Нәби әсәренең төп идеясе нинди.
а) ир язмышы ил язмышы;
б) һәр кешегә туган ягы кадерле;
в) дингә ышанмау.
12. Н.Фәттахның Ител суы ака торур әсәрендәге Казаякъ ыруының башында ... тора.
а) Ямгырчы би;
б) Будрач сукман;
в) Тотыш;
13. Хәзинәнең дәвамы кайчан языла (Хуҗалар)
а) 1940;
б) 1950;
в) 1968.
14. Гариф Ахуновның Хәзинә романы нинди хезмәт ияләре турында.
а) иген үстерүчеләр;
б) табиблар;
в) нефть чыгаручылар.
15. Авылдашым Нәби әсәренең һәр бүлеге ... белән тәмамлана.
а) мәкаль;

б) гыйбрәтле сүз;
в) табышмак.
16. Мөхәммәт Мәһдиевнең Без кырык беренче ел балалары исемле беренче әсәре нинди журналда басылып чыга.
а) Казан утлары;
б) Чаян;
в) Шура.
17. Н.Фәттахның Ител суы ака торур әсәрендәге төп геройның исеме:
а) Күрән би;
б) Тотыш;
в) Койтым бикә.
18. Р.Мөхәммәдиевнең татар авылы тормышын, яшь буын кешеләре һәм өлкәннәр арасындагы үзара мөнәсәбәтләрне тасвирлаган әсәре:
а) Кенәри читлек кошы;
б) Истәлек өчен Гыйлемханга;
в) Сират күпере.
19. Ә.Еникинең кайсы әсәрендә буыннар бәрелеше проблемасы сурәтләнгән.
а) Шаяру;
б) Уяну;
в) Әйтелмәгән васыять.
20. Аяз Гыйләҗевның Өтәч менгә читәнгә әсәрендә араларында низаг чыккан күршеләр.
а) Сәләхетдин белән Мирфатыйх;
б) Саман белән Шәмсетдин;
в) Мирхәт белән Гаяз.
21. Язгы кәрваннәр әсәре кайсы чорны сурәтли.
а)сугыш;
б)тынычлык;
в)ачлык.
22. Хәзинә романында вакыйгалар кайсы авылда бара.
а) Мөслим;
б) Өчиле;
в) Октябрь;
г) Кәлимәт.
23. Хәзинә романындагы Арсланның беренче мәхәббәте
а) Мөнәвәрә;
б) Сәгыйдә;
в) Рушания;
г) Алия.
24. Н.Фәттахның Итил суы ака торур әсәрендә түбәндәге бәйрәмнәрнең кайсылары искә алына.
а) Нәүрүз;
б) Нардуган;
в) Беренче яңгыр туе;
г) Сөмбелә;
д) Сабан туе.
25. А.Расихның Ике буйдак әсәре жанры буенча ...
а) роман;
б) хикәя;
в) пьеса.

26. Сөембикә ханбикәнең фаҗигале тормышын сурәтләгән роман
а) Шайтан каласы;
б) Сөембикә ханбикә һәм Иван Грозный;
в) Сулар үргә аксада.
27.А.Гыйләҗев нинди әсәрләре өчен 1983 нче елда Г.Тукай исемендәге Дәүләт премиясе белән бүләкләнә.
а) Җомга көн кич белән, Өтәч менгән читәнгә;
б) Өч аршын җир;
в) Яра.

28. А.Гыйләҗев нинди әсәрендә Мирвәли үзенең эшләп тапкан байлыгын авыл кешеләре белән бүлешергә теләми.
а) Дүртәү;
б) Җиз кыңгырау;
в) Өч аршын җир.

29. М. Хәбибуллинның беренче әсәре
а) Икмәк кадере;
б) Унсигезенче яз;
в) Илчегә үлем юк.

II вариант

1. Гариф Ахуновның кайсы әсәрендә Нурия образы бар.
а) Чикләвек төше;
б) Идел кызы;
в) Хәзинә.
2. Йә, нишлибез соң гөлкәйләрем Болай булгач, безнең бодай орлыгыбыз җитми бит... реплика Г.Бәшировның кайсы әсәреннән алынган.

а) Җидегән чишмә;
б) Намус;
в) Туган ягым яшел бишек.
3. Өч аршин җир повестендә кем Карачура авылына кайта.
а) Инсаф;
б) Мирвәли;
в) Әхмулла.
4. Мөхәммәт Мәһдиевнең әсәрендә Ата кара тараканның кан әйләнешеу әйтә алмаган герой:
а) Әлтафи;
б) Әркәшә;
в) Зарифуллин.
5. Кол Гали, Бала күңеле далада әсәрләренең авторы кем.
а) Р.Батулла;
б) Н.Исәнбәт;
в) Н.Фәттах.
6. Н.Фәттахның Бала күңеле далада нинди жанрдагы әсәр.
а) пьеса;
б) роман;
в) поэма.
7. Р.Мөхәммәдиевнең Истәлек өчен Гыйлемханга повесте ничек тәмамлана.
а) Гыйлемхан дәү апасы белән бергә авылында яшәп кала;
б) Гыйлемхан хатыны һәм балалары янына шәһәргә китә;
в) Гыйлемхан эзсез югала.
8. Хәзинә романындагы Кәримнең яшь чагында яратып йөргән кыз исеме.
а) Мөнәвәрә;
б) Сәгыйдә;
в) Шәмсия;
г) Миләүшә.
9. Г.Ахунов Хуҗалар романының төп герое
а) Арслан;
б) Кәрим;
в) Шәвәли;
г) Фирүзә.
10. Гомәр Бәширов язган автобиографик әсәр:
а) Намус;
б) Сиваш;
в) Туган ягым яшел бишек.
11. Р.Төхфәтуллинның Авылдашым Нәби әсәренең төп идеясе нинди.
а) ир язмышы ил язмышы;
б) һәр кешегә туган ягы кадерле;
в) дингә ышанмау.
12. Н.Фәттахның Ител суы ака торур әсәрендәге Казаякъ ыруының башында ... тора.
а) Ямгырчы би;
б) Будрач сукман;
в) Тотыш;
13. Хәзинәнең дәвамы кайчан языла (Хуҗалар)
а) 1940;
б) 1950;
в) 1968.
14. Гариф Ахуновның Хәзинә романы нинди хезмәт ияләре турында.
а) иген үстерүчеләр;
б) табиблар;
в) нефть чыгаручылар.
15. Авылдашым Нәби әсәренең һәр бүлеге ... белән тәмамлана.
а) мәкаль;
б) гыйбрәтле сүз;
в) табышмак.
16. Мөхәммәт Мәһдиевнең Без кырык беренче ел балалары исемле беренче әсәре нинди журналда басылып чыга.
а) Казан утлары;
б) Чаян;
в) Шура.
17. Н.Фәттахның Ител суы ака торур әсәрендәге төп геройның исеме:
а) Күрән би;
б) Тотыш;
в) Койтым бикә.
18. Р.Мөхәммәдиевнең татар авылы тормышын, яшь буын кешеләре һәм өлкәннәр арасындагы үзара мөнәсәбәтләрне тасвирлаган әсәре:
а) Кенәри читлек кошы;
б) Истәлек өчен Гыйлемханга;
в) Сират күпере.
19. Ә.Еникинең кайсы әсәрендә буыннар бәрелеше проблемасы сурәтләнгән.
а) Шаяру;
б) Уяну;

в) Әйтелмәгән васыять.

20. Аяз Гыйләҗевның Өтәч менгә читәнгә әсәрендә араларында низаг чыккан күршеләр.

а) Сәләхетдин белән Мирфатыйх;

б) Саман белән Шәмсетдин;

в) Мирхәт белән Гаяз.

21. Язгы кәрваннәр әсәре кайсы чорны сурәтли.

а)сугыш;

б)тынычлык;

в)ачлык.

22. Хәзинә романында вакыйгалар кайсы авылда бара.

а) Мөслим;

б) Өчиле;

в) Октябрь;

г) Кәлимәт.

23. Хәзинә романындагы Арсланның беренче мәхәббәте

а) Мөнәвәрә;

б) Сәгыйдә;

в) Рушания;

г) Алия.

24. Н.Фәттахның Итил суы ака торур әсәрендә түбәндәге бәйрәмнәрнең кайсылары искә алына.

а) Нәүрүз;

б) Нардуган;

в) Беренче яңгыр туе;

г) Сөмбелә;

д) Сабан туе.

25. А.Расихның Ике буйдак әсәре жанры буенча ...

а) роман;

б) хикәя;

в) пьеса.

26. Сөембикә ханбикәнең фаҗигале тормышын сурәтләгән роман

а) Шайтан каласы;

б) Сөембикә ханбикә һәм Иван Грозный;

в) Сулар үргә аксада.

27.А.Гыйләҗев нинди әсәрләре өчен 1983 нче елда Г.Тукай исемендәге Дәүләт премиясе белән бүләкләнә.

а) Җомга көн кич белән, Өтәч менгән читәнгә;

б) Өч аршын җир;

в) Яра.

28. А.Гыйләҗев нинди әсәрендә Мирвәли үзенең эшләп тапкан байлыгын авыл кешеләре белән бүлешергә теләми.

а) Дүртәү;

б) Җиз кыңгырау;

в) Өч аршын җир.

29. М. Хәбибуллинның беренче әсәре

а) Икмәк кадере;

б) Унсигезенче яз;

в) Илчегә үлем юк.

4.1.2. Реферат по темам 12,13,14,15,16,17,18,19,20

4.1.2.1. Порядок проведения и процедура оценивания

Обучающиеся самостоятельно пишут работу на заданную тему и сдают преподавателю в письменном виде. В работе производится обзор материала в определённой тематической области либо предлагается собственное решение определённой теоретической или практической проблемы. Оцениваются проработка источников, изложение материала, формулировка выводов, соблюдение требований к структуре и оформлению работы, своевременность выполнения. В случае публичной защиты реферата оцениваются также ораторские способности.

4.1.2.2. Критерии оценивания

Баллы в интервале 21-25 от максимальных ставятся, если обучающийся правильно выполнил все задания. Продемонстрирован высокий уровень владения материалом. Проявлены превосходные способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.

Баллы в интервале 15-20 от максимальных ставятся, если обучающийся правильно выполнил большую часть заданий. Присутствуют незначительные ошибки. Продемонстрирован хороший уровень владения материалом. Проявлены средние способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.

Баллы в интервале 11-14 от максимальных ставятся, если обучающийся задания выполнил более чем наполовину. Присутствуют серьёзные ошибки. Продемонстрирован удовлетворительный уровень владения материалом. Проявлены низкие способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.

Баллы в интервале 0-10 от максимальных ставятся, если обучающийся задания выполнил менее чем наполовину. Продемонстрирован неудовлетворительный уровень владения материалом. Проявлены недостаточные способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.

4.1.2.3. Содержание оценочного средства

1. Татар әдәбиятында сәяхәтнамә жанры.

2. XIX йөз татар шагыйрьләре иҗаты (Г.Биктимирова, Х.Гыйсмәтуллина, Г.Рәхмәтуллина, Г.Сәмитова һ.б.)
3. Р.Фәхреддиновның методик мирасы.
4. Акмулла халык мәнфәгатен кайгыртучы.
5. М. Акъегетзадәнең Хисаметдин менла повестенең сюжет-композициясе.
6. З. Бигиевның Зур гөнаһлар романында геройлар системасы.
7. Күренекле мәгърифәтчеләр һәм аларның эшчәнлеге.
8. Беренче драматурглар иҗаты.
9. XIX йөзнең икенче яртысында татарларда мәгърифәтчелек хәрәкәте. Аның үзенчәлекләре.
10. Күренекле татар мәгърифәтчеләре, алар эшчәнлек күрсәткән өлкәләр

4.1.3.Устный опрос по темам№1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11).

4.1.3.1. Порядок проведения.

Устный опрос проводится на практических занятиях. Обучающиеся выступают с докладами, сообщениями, дополнениями, участвуют в дискуссии, отвечают на вопросы преподавателя. Оценивается уровень домашней подготовки по теме, способность системно и логично излагать материал, анализировать, формулировать собственную позицию, отвечать на дополнительные вопросы.

4.1.3.2. Критерии оценивания.

Баллы в интервале 9-10 от максимальных ставятся, если обучающийся в ответе качественно раскрыл содержание темы. Ответ хорошо структурирован. Прекрасно освоен понятийный аппарат. Продемонстрирован высокий уровень понимания материала, превосходное умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.

Баллы в интервале 7-8 от максимальных ставятся, если обучающийся раскрыл основные вопросы темы. Структура ответа в целом адекватна теме. Хорошо освоен понятийный аппарат. Продемонстрирован хороший уровень понимания материала, хорошее умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.

Баллы в интервале 5-6 от максимальных ставятся, если обучающийся частично раскрыл тему. Ответ слабо структурирован. Понятийный аппарат освоен частично. Понимание отдельных положений из материала по теме, удовлетворительное умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.

Баллы в интервале 0-4 от максимальных ставятся, если обучающийся тему не раскрыл. Понятийный аппарат освоен неудовлетворительно. Понимание материала фрагментарное или отсутствует. Отсутствует способность формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.

4.1.3.3. Содержание оценочного средства.

1. Нәрсә ул әдәби мирас? Аны өйрәнүнең әһәмияте. Борынгы әдәбиятны чорларга бүлү.
2. Гомүмтөрки язма истәлекләр, аларны өйрәнү тарихы.
3. Руник, уйгур язулы истәлекләр, аларны өйрәнүнең әһәмияте.
4. 13 йөздә язылган «Кодекс куманикус» китабы, аның төзелеш үзенчәлеге һәм өйрәнү әһәмияте.
5. Болгар дәүләте турында сәяхәтчеләр язмалары, фольклор истәлекләр.
6. Болгар дәүләтенең ислам динен кабул итүе, аның әдәбият – культура үсешендә тәэсире.
7. Кол Галинең «Кыйссаи Йосыф» әсәре һәм авторның үзе турында мәгълүматлар.
8. «Кыйссаи Йосыф» кульъязмаларының сакланышы, әсәрнең халык арасында киң таралышы сәбәпләре.
9. «Кыйссаи Йосыф» әсәрендә гуманизм идеясе бирелеше.
10. «Кыйссаи Йосыф» әсәрендә күтәрелгән проблемалар, сюжет линияләре.
11. Кол Галинең «Кыйссаи Йосыф» әсәрендә ислам диненә тугрылык идеясе чагылышы.
12. Борынгы татар әдәбиятында суфичылык идеясе чагылышы.
13. XIX йөз әдәбиятының үсеш үзенчәлекләре
14. XIX йөзнең беренче яртысында татарларда иҗтимагый һәм мәдәни хәрәкәт
15. Әбелмәних Каргалый иҗаты

4.2. Оценочные средства промежуточной аттестации

4.2.1. Экзамен

4.2.1.1 Порядок проведения.

Промежуточная аттестация нацелена на комплексную проверку освоения дисциплины. Обучающийся получает вопрос(ы)/задание(я) и время на подготовку. Промежуточная аттестация проводится в устной, письменной или компьютерной форме. Оценивается владение материалом, его системное освоение, способность применять нужные знания, навыки и умения при анализе проблемных ситуаций и решении практических заданий. Каждая часть зачета оценивается максимально в 25 баллов, а затем баллы суммируются, в итоге студент может заработать 50 баллов

4.2.1.2. Критерии оценивания.

Баллы в интервале 43-50 от максимальных ставятся, если обучающийся продемонстрировал всестороннее, систематическое и глубокое знание учебно-программного материала, умение свободно выполнять задания, предусмотренные программой, усвоил основную литературу и знаком с дополнительной литературой, рекомендованной программой дисциплины, усвоил взаимосвязь основных понятий дисциплины в их значении для приобретаемой профессии, проявил творческие способности в понимании, изложении и использовании учебно-программного материала.

Баллы в интервале 35-42 от максимальных ставятся, если обучающийся продемонстрировал полное знание учебно-программного материала, успешно выполнил предусмотренные программой задания, усвоил основную литературу, рекомендованную программой дисциплины, показал систематический характер знаний по дисциплине и способен к их самостоятельному пополнению и обновлению в ходе дальнейшей учебной работы и профессиональной деятельности.

Баллы в интервале 28-34 от максимальных ставятся, если обучающийся продемонстрировал знание основного учебно-программного материала в объеме, необходимом для дальнейшей учебы и предстоящей работы по профессии, справился с выполнением заданий, предусмотренных программой, знаком с основной литературой, рекомендованной программой дисциплины, допустил погрешности в ответе на экзамене и при выполнении экзаменационных заданий, но обладает необходимыми знаниями для их устранения под руководством преподавателя.

Баллы в интервале 0-27 от максимальных ставятся, если обучающийся продемонстрировал знание основного учебно-программного материала в объеме, необходимом для дальнейшей учебы и предстоящей работы по профессии, справился с выполнением заданий, предусмотренных программой, знаком с основной литературой, рекомендованной программой дисциплины, допустил погрешности в ответе на экзамене и при выполнении экзаменационных заданий, но обладает необходимыми знаниями для их устранения под руководством преподавателя.

4.2.1.3. Оценочные средства.

1. Нәрсә ул әдәби мирас? Аны өйрәнүнең әһәмияте. Борынгы әдәбиятны чорларга бүлү.
2. Гомүмтөрки язма истәлекләр, аларны өйрәнү тарихы.
3. Руник, уйгур язулы истәлекләр, аларны өйрәнүнең әһәмияте.
4. 13 йөздә язылган «Кодекс куманикус» китабы, аның төзелеш үзенчәлеге һәм өйрәнү әһәмияте.
5. Болгар дәүләте турында сәяхәтчеләр язмалары, фольклор истәлекләр.
6. Болгар дәүләтенең ислам динен кабул итүе, аның әдәбият – культура үсешендә тәэсире.
7. Кол Галинең «Кыйссаи Йосыф» әсәре һәм авторның үзе турында мәгълүматлар.
8. «Кыйссаи Йосыф» кульязмаларының сакланышы, әсәрнең халык арасында киң таралышы сәбәпләре.
9. «Кыйссаи Йосыф» әсәрендә гуманизм идеясе бирелеше.
10. «Кыйссаи Йосыф» әсәрендә күтәрелгән проблемалар, сюжет линияләре.
11. Кол Галинең «Кыйссаи Йосыф» әсәрендә ислам диненә тугрылык идеясе чагылышы.
12. Борынгы татар әдәбиятында суфичылык идеясе чагылышы.
13. XIX йөз әдәбиятының үсеш үзенчәлекләре
14. XIX йөзнең беренче яртысында татарларда иҗтимагый һәм мәдәни хәрәкәт
15. Әбелмәних Каргалый иҗаты
16. Һ. Салихов иҗаты
17. Ш. Зәки иҗаты
18. Г. Кандалый иҗаты
19. Г. Кандалый иҗатын чорларга бүлү
20. Абзагайлар хәрәкәте
21. XIX йөзнең II яртысында мәгърифәтчелек хәрәкәте
22. К. Насыйри: тормыш юлы һәм иҗаты.
23. М. Акъегет иҗаты
24. З. Бигиев иҗатына европа әдәбиятының тәэсире
25. К.Нәҗми әсәрләрендә сыйнфыйлык.
26. Татар советы әдәбиятының үзенчәлекле үсеш юлы.
27. 30 нчы еллар әдәбияты тормышында К.Нәҗми эшчәнлеге.
28. 1917 елгы октябрь перевороты, гражданнар сугышы. Кешелеклелек һәм сыйнфыйлык төшенчәләренең үзара мөнәсәбәте.
29. Ф.Кәримнең сугышка кадәрле иҗаты.
30. Ә.Фәйзи прозасы: “Тукай” романы.
31. М.Әмир драматургиясенең үзенчәлекләре.
32. Бөек Ватан сугышы чорында татар әдәбияты; әдәбиятның роле.
33. М.Җәлилнең башлангыч чор иҗатына романтик поэзия йогынтысы.
34. Ә.Фәйзи поэзиясе: “Флейталар” поэмасы.
35. Сугыштан соңгы татар прозасы: хәрби-патриотик һәм тыныч хезмәт темалары.
36. Ф.Сәйфи Казанлыкның драмалары, хикәяләре, романнары.
37. Сугыш чорында поэзиянең активлашуы.
38. Сугыш чоры прозасының жанр үзенчәлекләре.
39. Татар язучылары фронтта.
40. Лирик герой үзенчәлекләре.
41. Сугыш чоры прозасында милли хисләрнең бирелеше.
42. Сугыш чоры прозасының романтиклыгы (Г.Әпсәләмов иҗаты мисалында).
43. Сугыш чоры прозасында психологизм (Ә.Еники, И.Гази иҗатлары мисалында).
44. М. Җәлилнең әдәбиятта беренче адымнары.
45. М. Җәлилнең әсирлек шартларында шигъри һәм гражданлык батырлыгы.
46. М. Җәлил шигырьләрендә автор образы («Җырларым», «Ышанма», «Кичер, илем», «Кошчык», «Ирек» әсәрләре мисалында).
47. Ф. Кәримнең әдәбиятка килүе.
48. Ф. Кәрим иҗатында совет солдаты һәм аның кешелеклелеге (“Мин гуманист”, “Ант”, “Бездә яңгыр” шигырьләре мисалында).
49. Г. Бәшировның “Туган ягым – яшел бишек” романында халык гореф-гадәтләренең бирелеше.
50. “Җидегән чишмә” романында экология проблемасының кискен куелышы, аның әхлак мәсьәләләре белән бәйләнеше.
51. Ф. Хөсни хикәяләр остасы.
52. «Утызынчы ел» романында шәхси язмышларның социаль вакыйгалар белән бәйләнеше.
53. М. Әмир «Саф күңел» романында совет кешеләренең сугышта һәм тылдагы батырлыкларын сурәтләү.
54. Х. Туфаннын башлангыч чор ижаты.
55. С. Хаким ижатында сугыш темасы.

56. С. Хаким ижатында ижтимагый проблемалар.
57. 1960-1958 нче еллар татар әдәбиятынты нинди иҗтимагый шартларда формалашты.
58. Реализм тарафдарлары дип саналган татар прозаиклары иҗатларында нинди үзгәрешләр булды.
59. Татар әдәбиятында нинди әдәби агымнар һәм юнәлешләр яши.
60. Ватанпәрвәрлек дигән төшенчәне ничек аңлыйбыз һәм нинди әдәби мисалларда күрәбез
61. Авыл темасы кайсы татар язучылары иҗатларында ачык чагыла.
62. 1960-1958 нче еллар поэзиясенең төп билгеләре.
63. Татар әдәбиятында производство темаларын ачык чагылдырган проза әсәрләре Мисаллар өстендә аңлатыгыз.
64. Г.Бәширов Җидегән чишмә әсәрендә герой һәм заман проблемалары.
65. Татар әдәбиятында шәхес культының чагылышы.
66. Татар әдәбиятында милләт язмышы.
67. М.Әгъләмов иҗатында туган ил, халык һәм милләт язмышы.
68. Драматургиядә заман герое.
69. Татар әдәбиятында эшче образының бирелеше.
70. И.Юзеев драмаларының үзенчәлекле яклары.
71. А.Гыйләҗевның Җомга көн кич белән әсәренең идея проблематикасы.
72. Н.Фәттах - тарихи әсәрләр авторы. Романнарында сурәтләнгән тарихи чорлар, аларны иҗат иткәндә файдаланылган чыганаклар (романнарының берсенә анализ).
73. Ә.Еники әсәрләренең әдәби эшләнеше (Саз чәчәге, Рәшә, "Гөләндәм туташ хатирәсе").
74. Г.Ахунов иҗаты. Хәзинә яки Идел кызы романына сәнгатьчә анализ.
75. А.Расих - прозаик. Гомуми күзәтү. Романнарының берсенә әдәби анализ.
76. А.Гыйләҗев повестьларының сәнгатьчә эшләнеше, алардагы тема төрлелеге. Әдипнең стиле, язу алымнары (Язгы кәрваннар, Җомга көн, кич белән, Өч аршын җир).
77. Ә.Еники хикәяләре, күңел дөньясының бирелү үзенчәлеге. (Кем җырлады, Бер генә сәгатькә, Әйтелмәгән васыять).
78. Еники хикәяләрендәге психологик һәм лирик детальләрне күрсәтергә.
79. Г.Афзал әсәрләрендә юмор һәм сатира.
80. Ш.Галиев һәм Н.Исәнбәтнең балалар өчен язылган әсәрләре.

Приложение 2

к рабочей программе дисциплины (модуля)
Б1.О.08.03.07История родной литературы

Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

Направление подготовки: 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
Направленность (профиль) подготовки: Русский язык, родной (татарский) язык и литература
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: очное
Язык обучения: русский
Год начала обучения по образовательной программе: 2025

Основная литература

1.Заһидуллина Д. ХХ гасыр татар әдәбиятытарихы: дәреслек/ Д.Ф.Заһидуллина, Н.М.Йосыпова. - Казан: Казан университеты, 2011.-Т.2: ХХ йөзнеңикенчеяртысында татар әдәбияты. - 198б.

2.Родная литература : учебник / сост. Р. Р. Валиуллина, Д. Д. Гурьянова, К. М. Тухбатуллина, С. В. Журавлева. – Казань: Изд-во «Познание» Казанского инновационного университета, 2020 – 154 с.

3.Тюркское словесное искусство / Х. Ю. Миннегулов ; Казан. (Приволж.) федер. ун-т, Ин-т филологии и межкультур. коммуникаций .- Казань : [б. и.], 2014 .? 59 с. (12 с.)

Дополнительнаялитература

1. Галимуллин Ф.Г. ГАЗИЗ ГУБАЙДУЛЛИН И ГАЛИМДЖАН ИБРАГИМОВ: ПОЛИТИЧЕСКИЕ И ЭСТЕТИЧЕСКИЕ ПРОТИВОРЕЧИЯ / Ф.Г. Галимуллин // ИСЛАМ И ТЮРКСКИЙ МИР: ПРОБЛЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ, ЯЗЫКА, ЛИТЕРАТУРЫ, ИСТОРИИ И РЕЛИГИИ. Материалы VIII Международной тюркологической конференции, 22.04.2016-22.04.2016. - Казань, 2016. - Режим доступа: https://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/102981/ITWPELLHR_100_103.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (дата обращения: 07.02.2025). – Режим доступа: по подписке.

2. ГалиуллинТ.Н. «САЯХАТНАМЕ» - ЛИТЕРАТУРНОЕ ПУТЕШЕСТВИЕ В ИСТОРИЮ // Ученые записки КФУ. Гуманитарные науки. - 2008. - Т. 150. кн. 6. - С. 137-143. - URL: http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/25619/150_6_gum_15.pdf (дата обращения: 07.02.2025). – Режим доступа: по подписке.

3.Воронова Л.Я. Проблемы литературного образования молодежи в Казанском университете (кон. XIX - нач. ХХв.) // Михаил Муравьев и его время: сборник статей и материалов Четвертой Всероссийской научно-практической конференции Михаил Муравьев и его время. Посвящение Союзу трех Поэтов: Гаврилы Державина, Николая Львова и Михаила Муравьева / под ред. А.Н. Пашкурова, Л.Я. Вороновой, А.Ф. Галимуллиной. - Казань: РИЦ, 2013. - С. 123 - 133. - URL: http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/34226/mnm13_123_133.pdf (дата обращения: 07.02.2025). – Режим доступа: по подписке.

Приложение3
к рабочей программе дисциплины (модуля)
Б1.О.08.03.07История родной литературы

Перечень информационных технологий, используемых для освоения дисциплины (модуля), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем

Направление подготовки: 44.03.05 - Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)

Профиль подготовки: Русский язык, родной (татарский) язык и литература

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Год начала обучения по образовательной программе: 2025

Освоение дисциплины (модуля) предполагает использование следующего программного обеспечения и информационно-справочных систем:

Операционная система Microsoft Windows 7 Профессиональная или Windows XP (Volume License)

Пакет офисного программного обеспечения Microsoft Office 365 или Microsoft Office Professional plus 2010

Браузер Mozilla Firefox

Браузер Google Chrome

Adobe Reader XI или Adobe Acrobat Reader DC

Kaspersky Endpoint Security для Windows

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен обучающимся. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, учебно-методические комплексы, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования (ФГОС ВО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе Издательства "Лань" , доступ к которой предоставлен обучающимся. ЭБС Издательства "Лань" включает в себя электронные версии книг издательства "Лань" и других ведущих издательств учебной литературы, а также электронные версии периодических изданий по естественным, техническим и гуманитарным наукам. ЭБС Издательства "Лань" обеспечивает доступ к научной, учебной литературе и научным периодическим изданиям по максимальному количеству профильных направлений с соблюдением всех авторских и смежных прав.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "Консультант студента", доступ к которой предоставлен обучающимся. Многопрофильный образовательный ресурс "Консультант студента" является электронной библиотечной системой (ЭБС), предоставляющей доступ через сеть Интернет к учебной литературе и дополнительным материалам, приобретенным на основании прямых договоров с правообладателями. Полностью соответствует требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования к комплектованию библиотек, в том числе электронных, в части формирования фондов основной и дополнительной литературы.